

HEVOSVOIMAT KÄYTTÖÖN

*”Helmi-hevostelua” seurakunnan
erityisnuorille*

Niina Hyytinen
Opinnäytetyö, kevät 2010
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Länsi, Porin toimipaikka
Diakonisen sosiaalityön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + diakonin
virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Hyytinen, Niina. Hevosvoimat käyttöön. ”Helmi-hevostelua” seurakunnan erityisnuorille. Pori, kevät 2010, 48 s., 3 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Länsi, Porin toimipaikka. Sosiaalialan koulutusohjelma, diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + diakonin virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli järjestää syksyn 2009 aikana kaksi toimintapäivää seurakunnan varhaiserityisnuorille sosiaalipedagogisen hevostoiminnan viitekehyksessä. Toimintapäivät järjestettiin yhteistyössä opinnäytetyöntekijän sekä porilaisen Tampuuri-tallin omistajan kanssa. Kohderyhmänä oli Porin evankelisluterilaisen seurakuntayhtymän ylläpitämä tyttöjen Helmi-ryhmä. Hevostoimintapäivien nimeksi muotoutui ryhmän nimen mukaan ”Helmi-hevostelu.” Produktion tavoitteet nousivat Helmi-ryhmän omista tavoitteista. Tavoitteena oli tukea tyttöjen itsetuntoa osallistumisen ja aidon kohtaamisen kautta sekä tarjota onnistumisen kokemuksia ja kehittää heidän vuorovaikutustaitojaan. Produktiossa kokeiltiin ja kehitettiin uutta menetelmää seurakunnan erityisnuorisotyöhön. Produktiossa näkyi myös sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tavoitteet: yhteisöllisyys, elämyksellisyys ja toiminnallisuus.

Opinnäytetyö sisältää raportin produktiosta ja sen eri vaiheista. Produktion onnistumista arvioitiin palautekeskusteluna hevosaiheisten tunne-korttien pohjalta, Helmi-ryhmän ohjaajien henkilökohtaisilla tiedonannoilla, informoidulla kyselyllä ja loppupalaverissa tallinomistajan kanssa. Sosiaalipedagogisiin hevostoimintapäiviin osallistuttiin kahden hengen pienryhmissä; sama ryhmä pääsi tulemaan vain kerran. Palautteesta ilmeni, että produktiosta hyötyivät eniten henkisesti haavoittuneimmat tytöt. Elämyksellisyys ja osallisuuden kokemus toteutuivat hyvin Helmi-hevostelussa. Sekä osallistujilta että Helmi-ryhmän vetäjiltä tuli pelkästään positiivista palautetta. Tytöt kertoivat tulleensa kohdatuksi ja olivat kaikin puolin tyytyväisiä Helmi-hevosteluun.

Avainsanat: produktio, kirkon erityisnuorisotyö, ennaltaehkäisy, sosiaalipedagogiikka, sosiaalipedagoginen hevostoiminta

ABSTRACT

Hyytinen, Niina.

Sosio-Pedagogical Horse Action Days for Church Marginalized Youth.

48 p., 3 appendices. Language: Finnish. Pori, Spring 2010.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconal Social Work. Degree: Bachelor of Social Services + Deacon.

This thesis is about arranging two socio-pedagogical horse action days for a small group of church marginalized youth in autumn 2009. The project was conducted in Pori, at a stable called Tampuuri, cooperating with the owner. The target group was a group called Helmi including five girls and the group was arranged by the Pori Lutheran Church, common parish work.

The aim of the project was mostly the same as the goals of the group Helmi. The aim was to support the girls' self-esteem through participation and genuine meeting. The project aimed at giving the girls feelings of success and to make their social skills better. In addition, the project got goals from socio-pedagogical horse action: community spirit, world of experience and activeness.

This thesis includes the report of the project and theories about social pedagogy and socio-pedagogical horse activity. In addition, there are some research facts about socio-pedagogical horse activity.

The project was evaluated by the participants. The evaluation included interviewing the leaders of the group Helmi; they also responded questionnaires with open questions. In addition, there was a final discussion with the owner of the stable.

The horse action days were successful because the feedback was good and the goals were achieved. On the basis of the project it can be stated that stables are good places for diaconal meetings because there are good opportunities to have conversations with girls when they have activities at the same time. The presence of an adult is very important for the young and for a longer period of time it is a preventive action.

Keywords: project, church work with marginalized youth, prevention, social pedagogy, socio-pedagogical horse activity

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ.....	2
ABSTRACT.....	3
1. OPINNÄYTETYÖN TAUSTAA.....	5
2. PRODUKTION TAVOITTEENA KOHDATUKSI TULEMINEN	7
3. HELMI-HEVOSTELUN YHTEISTYÖTAHOT	8
3.1. Kirkon erityisnuorisotyön kuvaus.....	9
3.2. Talliympäristön kuvaus.....	10
4. SOSIAALIPEDAGOGINEN HEVOSTOIMINTA	11
4.1. Sosiaalipedagogiikka hevostoiminnan taustalla	14
4.2. Esimerkkejä hevostoiminnan harjoittamisesta.....	15
4.3. Tutkimustietoa sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta	17
5. PRODUKTION ETENEMINEN.....	20
5.1. Suunnittelua ja materiaalin keräystä.....	20
5.2. Suunnittelua yhteisvoimin.....	22
5.3. Vierailu Helmi-ryhmässä.....	23
6. SAAPPAAT JALKAAN -VAIHE	24
6.1. Ensimmäinen Helmi-hevostelu	24
6.2. Toinen Helmi-hevostelu.....	26
7. PALAUTE HEVOSTOIMINTAPÄIVISTÄ.....	28
7.1. Tyttöjen palaute.....	29
7.2. Helmi-ryhmän vetäjien palaute	30
7.3. Kyselylomakkeen kautta saatu palaute	31
7.4. Loppukeskustelu tallinomistajan kanssa	33
8. YHTEENVETOA JA POHDINTAA PRODUKTIOSTA	37
LÄHTEET.....	41
LIITE 1: Kutsu	44
LIITE 2: Osallistumiskaavake.....	45
LIITE 3: Kyselylomake Helmi-ryhmän vetäjille	46

1. OPINNÄYTETYÖN TAUSTAA

Valitsin opinnäytetyön aihepiiriksi sosiaalipedagogisen hevostoiminnan, koska se on vielä melko uusi käsite Suomessa ja tutustuin siihen itsekin vasta vuosien jälkeen. Kuulin sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta eräältä Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijalta. Hänen luokkansa oli tehnyt opintokäynnin hevostallille, jolla harjoitetaan sosiaalipedagogista hevostoimintaa. Tuttavani kertoi opintokäynnistään ja innostuin ottamaan selvää siitä, mitä sosiaalipedagoginen hevostoiminta tarkoittaa. Löysin aihetta koskevan lehtiartikkelin Stakesin julkaisemasta Dialogi-lehdestä, jossa mainostettiin sosiaalipedagogisen hevostoiminnan käyttökelpoisuutta niin opetus-, sosiaali- kuin terveysalankin asiakkaille (Peltonen 2008, 4).

Olen harrastanut pienestä pitäen hevosia ja talliyhteisössä toimiminen on tullut sitä kautta hyvin tutuksi. Hevosharrastus on kokemukseni mukaan merkittävä kasvatustekijä tallilla kävijälle ja se on monipuolinen, haasteita tarjoava ja sosiaalisesti rikas ympäristö. Talliyhteisöön liittyminen on vahva kokemus joka kantaa pitkälle. Tulevaisuuden haaveenani on yhdistää sosionomin ja diakonin ammatit sekä hevosharrastus toisiinsa, minkä sosiaalipedagoginen hevostoiminta mahdollistaa. Toiminnallinen opinnäytetyö tuntui luontevalta valinnalta, koska pidän enemmän käytännön tekemisestä kuin pelkän teorian tarkastelusta. Toiminnan organisoiminen ja kehittäminen sekä luova ideointi ovat minulle mieleistä ja luontaista tekemistä.

Tämän produktion tarkoitus oli järjestää kaksi toimintapäivää seurakunnan varhaiserityisnuorille sosiaalipedagogisen hevostoiminnan viitekehyksessä. Toimintapäivät järjestettiin yhteistyössä opinnäytetyöntekijän sekä Tampuuri-tallin omistajan kanssa syksyn 2009 aikana. Kohderyhmä oli Porin evankelisluterilaisen seurakuntayhtymän ylläpitämä Helmi-ryhmä. Helmi-ryhmää veti seurakuntayhtymän erityisnuorisotyönohjaaja ja porilainen verkostotyöntekijä.

Syyskuussa 2009 aloittanut erityisnuorisotyön pienryhmä Helmi muodostui viidestä porilaisesta kuudesluokkalaisesta tytöstä ja kokoontui viikoittain porilaisella alakoululla puolen vuoden ajan. Ryhmän nimi *Helmi* tulee, siitä, että jokainen osallistuja on ainutlaatuisen arvokas helmi. Ryhmään osallistuminen oli vapaaehtoista. Toimintapäivien nimeksi tuli ryhmän nimeä mukaillen *Helmi-hevostelu*. Opinnäytetyön aiheella on uutuusarvoa, koska sosiaalipedagogista hevostoimintaa ei ole seurakunnan ja hevostallin kesken järjestetty ainakaan toimintapäivien muodossa. Aikaisemmin yhteistyö tallien ja seurakunnan välillä on ollut vielä kovin yksipuolista. Seurakunnan erityisnuorisotyön kautta on tehty yksittäisiä ratsastuskertoja nuoren kanssa hevostalleille. Lisäksi seurakunnat ovat järjestäneet ratsastusrippikouluja, mutta niihin osallistumista rajoittaa usein nuoren taloudellinen tilanne.

Diakonian ammattilaisten puheenjohtaja Tiina Heino (2009) toivoo kirkon työntekijöille rohkeutta kehittää uusia työmuotoja. Laman puristaessa yhteiskuntaa, ihmiset tarvitsevat apua ja tukea hädässäänsä. Heinin mukaan viimeistään nyt olisi hyvä aika pohtia, mikä on työntekijöille luovuttamatonta työtä ja mikä on sellaista, joka joutaa vähemmälle. Heinin mielestä evankeliumia voi viedä eteenpäin mitä ihmeellisimmissä muodoissa ja paikoissa. (Heino, 2009.)

Olemme pyörittäneet vuodesta toiseen toimintoja, joissa käy kourallinen väkeä ja uusia kasvoja näkyy harvaksen. Meillä olisi varmasti osaamista ja kykyjä muuhunkin, uuteen ja innostavampaan toimintaan, kunhan halua ja uskallusta löytyy. (Heino, 2009.)

Raamatussa Psalmissa 8 puhutaan siitä, kuinka Luoja pitää huolen ihmisestä, jonka on pannut luomakunnan herraksi. Jumala rakastaa ihmistä ehdoitta, niin kuin Johanneksen evankeliumin 3.luku ja 16:sta jae kertoo. Hevosien osoittama lämpö ja pyyteetön ystävyys ihmistä kohtaan voivat omalta osaltaan muistuttaa meitä Jumalan rakkaudesta, koska Psalmin 19 mukaan Jumala ilmoittaa itsensä sekä sanassa, että luonnossa.

Opinnäytetyön nimen takana on Minna Rampan (2009) ajatus siitä, että hevoset ovat olleet pitkään ihmisten apuna töissä, mutta koneiden korvattua hevosvoimat, näitä viisaita ja lempeitä eläimiä tarvitaan hoitamaan ihmisen sielua. Teoriaosassa esittelen sosiaalipedagogiikan ja sosiaalipedagogisen hevostoiminnan perusteita ja tutkimustietoa viimeksi mainitusta, koska haluan tarjota lukijalle informaatiota ehkä aivan uudesta aiheesta. Mainitsen myös muutamia esimerkkejä hevostoiminnan toteuttamisesta Suomessa.

2. PRODUKTION TAVOITTEENA KOHDATUKSI TULEMINEN

Helmi-hevostelu oli luonteeltaan produktio, koska se oli lyhytkestoinen ja sen tarkoituksena oli kahden hevostoimintapäivän järjestäminen. Produktio sisältää tuotteen tai palvelun suunnittelu- ja valmistusprosessit, kokeilun, arvioinnin ja markkinoinnin. (Kuokkanen, Kivirinta, Määttänen & Ockenström 2007, 32.) Helmi-hevostelussa markkinointiosuus rajautuu pieneksi osa-alueeksi. Opinnäytetyön valmistuttua se lähetetään produktion yhteistyötahoille, sekä mahdollisesti eri seurakuntiin ja Ratsastuspedagogit ry:een.

Opinnäytetyönä toteutetussa produktiossa on tärkeää hahmotella työn tavoite ja sen niveltyminen ammatilliseen työkäytäntöön (Kuokkanen, Kivirinta, Määttänen & Ockenström 2007, 32). Produktion tavoitteet nousivat Helmi-ryhmän omista tavoitteista, jotka olivat ryhmän vetäjien asettamia. Tärkeimpänä tavoitteena oli, että jokainen tyttö tulee nähdyksi, kuulluksi ja kohdatuksi. Helmi-ryhmän toiminta tuki kristillistä kasvatusta yhteistyössä perheen kanssa ja tytön kasvua kohti naiseutta (Hannonen & Grau 2009.) Yksikin turvallinen aikuinen ja kohtaaminen voi jäädä pysyvästi nuoren mieleen ja muistuttaa siitä, että joku välittää. Helmi-hevostelu motivoi tyttöjä osallistumaan ja sitoutumaan syyskuussa 2009 alkaneeseen Helmi-ryhmään, jossa tarkoitus oli jakaa ajatuksia tyttönä kasvamisen iloista ja suruista.

Kirkon erityisnuorisotyössä nähdään nuoren syrjäytymisriskit ja siksi siinä halutaan tutkia, kartoittaa ja toteuttaa uusia toimintamalleja ja menetelmiä, joiden avulla tuetaan erityistä tukea tarvitsevia lapsia, nuoria ja heidän perheitään jokapäiväisessä elämässä. Erityisnuorisotyö on hyvä väylä uusille toimintamenetelmille seurakunnissa, koska sen kautta esimerkiksi lapsi- ja nuorisotyössä uskaltaudutaan kokeilemaan niitä. (Suomen ev.lut. kirkon keskushallinto 2007, 5,13.) Työelämäyhteys produktiossa on tämän vuoksi läheinen, koska Helmi-hevostelu oli eräänlainen kokeilu seurakunnan työmenetelmänä. Talli Tampuurin näkökulmasta produktio oli tervetullut, koska se on vielä nuori yritys ja tallinomistaja halusi harjoitella sosiaalipedagogista hevostoimintaa vetämällä pienryhmälle toimintaa.

Talliyhteisössä on selkeät säännöt, joiden vuoksi se on turvallinen yhteisö. Hevonen asettaa omat rajansa lapsen käytökselle jo pelkästään kokonsa puolesta. Lisäksi hevonen antaa suoran ja aidon palautteen käyttäytymisestä, vaikka onkin usein armahtavainen ihmistä kohtaan. Hevosen antama palaute on luultavasti helpompi vastaanottaa kuin toisen ihmisen. Yleensä hevosista kiinnostuneilla henkilöillä on luonnollinen halu toimia kaikin tavoin hevosen parhaaksi, mikä on hyvä pohja onnistumisen kokemuksille vuorovaikutussuhteessa. (Soukka 2007, 8.)

3. HELMI-HEVOSTELUN YHTEISTYÖTAHOT

Suomen evankelisluterilainen kirkko oli yhteistyötahoni jo senkin vuoksi, että suoritan sosionomin ja diakonin ammattipätevyyttä. Lisäksi seurakunnalla oli sen kaltainen ryhmä, jolle sosiaalipedagogista hevostoimintaa pystyin tarjoamaan. Porin evankelisluterilaisen seurakuntayhtymän, yhteisen seurakuntatyön erityisnuorisotyönohjaaja oli alusta alkaen aidosti kiinnostunut sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. Hän oli sitä mieltä, että se voisi soveltua hyvin erityisnuorisotyön menetelmäksi, koska siinä on samankaltaisia

tavoitteita. Talliympäristö uutena toimintaympäristönä kiinnosti erityisnuorisotyönohjaajaa ja hän halusi lähteä mielellään mukaan produktioon. (Hannonen, Maija, henkilökohtainen tiedonanto 19.5.2009.)

3.1. Kirkon erityisnuorisotyön kuvaus

Evangelisluterilaisen kirkon erityisnuorisotyö on läsnäolon nuorisotyötä, jolle on luonteenomaista etsivä ote ja liikkuminen siellä, missä nuoret viettävät aikaansa; sekä kohdata heitä ja reagoida asioihin, jotka ovat heille ajankohtaisia ja tärkeitä. Erityisnuorisotyössä tuetaan nuorten suoriutumista elämässä. (Suomen ev.lut. kirkon keskushallinto 2007, 4.)

Suomen evankelisluterilaisen kirkon keskushallinnon vuonna 2007 laatima Läsnäolon nuorisotyö kuvaa erityisnuorisotyön yleistavoitetta seuraavasti:

Yleistavoite on, että nuori kokee olevansa hyväksytty ja löytää elämälleen mielekkyyden Jumalan luomana ja lunastamana. Ihmisenä hänen itsetuntonsa vahvistuu ja hän pystyy omaehtoiseen, vastuulliseen elämään sekä toimimaan monimutkaistuvassa ja ristiriitaisessa maailmassa. (Suomen ev.lut. kirkon keskushallinto 2007, 5.)

Läsnäolon nuorisotyön katsotaan toteutuvan, kun toiminnan keskeisiä menetelmiä ovat muun muassa välittäminen, kohtaaminen, rinnalla oleminen ja myötäeläminen. Lähimmäisyys ja henkilökohtainen kohtaaminen sekä toiminta siellä, missä nuoret viettävät aikaansa, tulee näkyä toiminnassa. Läsnäolon nuorisotyötä tulee tehdä yhteistyössä eri tahojen kanssa. (Suomen ev.lut. kirkon keskushallinto 2007, 6.)

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on hyvä viitekehys erityisnuorisotyölle, koska tallilla kiireetön puuhastelu aikuisten ohjauksessa mahdollistaa nuoren tai lapsen kohtaamisen ja tukee heidän suoriutumistaan muualla elämässä ja ehkäisee siten syrjäytymistä. Helmi-hevostelussa kohtaamisen kokeminen oli mahdollista, koska sitä pidettiin yhtenä tärkeimmistä tavoitteista ja koska

aikataulu oli joustava. Lisäksi ohjaajat olivat aidosti kiinnostuneita tytöistä ja sitoutuneita produktioon. Pitkäkestoisen suhteen luominen nuoreen on kuitenkin mahdollista vain useamman tapaamisen jälkeen ja tällöin saadaan aikaan parempia tuloksia.

3.2. Talliympäristön kuvaus

Toiseksi yhteistyökumppaniksi valikoitui Tampuuri-talli Tuorsniemestä. Talli sijaitsee Porin Tuorsniemessä rauhallisella peltoaukealla, jota reunustaa metsä. Tallissa on viisi hevosta, joista kaksi on tallin omia ja muut yksityisomistuksessa. Helmi-hevostelussa käytössä oli islanninhevonen Gaukur ”Kake”, joka on työskennellyt vuosia terapiahevosena. Toisena hevosena oli shetlanninponi Kaskad ”Kassu”, joka on Kaken lailla luonteeltaan kiltti ja mukava käsitellä. Tallilla on myös sosiaalinen kissa Ahmatti, joka seuraa aina tarkasti ihmisten puuhia. Tallin pihassa on aidattu ja valaistu ratsastuskenttä.

Tampuuri-talli osoittautui sopivaksi hevostoimintapäivien toteutusympäristöksi, koska sen omistaja oli valmistumassa Kuopion yliopistosta sosiaalipedagogisen hevostoiminnan täydennyskoulutuksesta, ja halukas kokeilemaan pienryhmän toimintaa ensimmäistä kertaa omalla tallillaan. Hän on aikaisemmalta koulutukseltaan sosionomi-diakoni, joten hänellä oli hyvät lähtökohdat yhteistyöhön seurakunnan kanssa. Helmi-hevostelu oli myös osa tallinomistajan omaa päättötyötä. Tunnen hänet ja tallin hevoset entuudestaan, joten yhteistyölle oli hyvä pohja.

Talliympäristössä nuori pääsee uuteen, rauhalliseen, mutta virikkeelliseen ympäristöön. Tallilla aika kuluu nopeasti ja siellä on helppo tutustua ihmisiin. Tallilla tekemistä riittää ja nuori kokee olevansa tarpeellinen ja hänen itsetuntonsa kasvaa ystävydestä suuriin eläimiin, hevosiin. Hevonen on aina läsnä ja se antaa palautetta ihmisen käyttäytymisestä. Jos ihminen on pettynyt toisiin ihmisiin, hän saattaa antaa eläimelle mahdollisuuden tulla lähelle.

Talliyhteisö on paikka, jossa aika ikään kuin pysähtyy, koska tallilla vallitsee aivan omanlainen elämänrytmi. Päivän aikataulu koostuu hevosten ruokailujen, liikunnan ja levon ympärille. Tallilla ei kiirehdiä ja niinpä siellä oleskelevilla ihmisillä on aikaa rupertella keskenään. Tampuuri-talli on nuori ja kehittyvä yhteisö. Sekä seurakunnassa että talliympäristössä on vahva yhteisöllinen pohja toimia. Molemmissa vallitsee omat sääntönsä ja hierarkiansa ja ihmiset käyvät siellä vapaaehtoisesti, saaden yhteisöstä sosiaalista tukea.

4. SOSIAALIPEDAGOGINEN HEVOSTOIMINTA

Ratsastuspedagogia tarkoittaa sosiaalipedagogisen toimintamallin soveltamista käytäntöön. Suomessa tätä nimitetään *sosiaalipedagogiseksi hevostoiminnaksi*. Ratsastuspedagogiikkaa harjoitetaan Keski-Euroopassa, Yhdysvalloissa, Tanskassa ja Ruotsissa. Näissä maissa on talleja ja toimintakeskuksia, jotka tekevät työtä lasten ja nuorten syrjäytymiskiirteen katkaisemiseksi tai jo tästä aiheutuneiden vaurioiden vuoksi. Työtä tehdään yhteisöllisestä ja sosiaalisen kasvun näkökulmasta käsin. Osa sosiaalipedagogiikkaa harjoittavista paikoista on sisäoppilaitostyyppisiä ja osa palvelee lapsia ja nuoria yhteistyössä kuntien ja viranomaisten kanssa. Useissa keskuksissa on saatu hienoja tuloksia muun muassa huume- ja vaikeahäiriöisten nuorten auttamisessa takaisin sosiaalisen toiminnan piiriin. (Saastamoinen 2007, 8-9)

Marjo Soukka määrittelee sosiaalipedagogista hevostoimintaa artikkelissaan *Sosiaalipedagoginen hevostoiminta – mitä ja kenelle tarkoitettua toimintaa?*. Soukan mukaan sosiaalipedagoginen hevostoiminta on ensisijaisesti lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa hevosten kanssa. Kaiken toiminnan keskipisteenä on hevosen hyvinvointi, kun taas sosiaalipedagogisen hevostoiminnan päämääränä on auttaa normaalielämästä syrjäytymisvaarassa olevia tai jo syrjäytyneitä henkilöitä. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta sisältää kaikki tallilla tehtävät työt sisältäen esimerkiksi hevosen harjausta, ruokintaa,

taluttamista, ratsastusta ja ajamista. Toiminnan kautta pyritään osoittamaan nuorelle niiden asioiden tärkeys, joista oma hyvinvointi koostuu. Näitä ovat terveellinen ravinto, puhtaus, säännölliset ruoka-ajat, sopiva liikunta ja riittävä lepo. Hevosen kanssa nuori voi hioa myös vuorovaikutustaitojaan. Tärkeä osa hevostoiminnan ympäristöä ovat tallin muut ihmiset sekä nuorta ohjaava aikuinen. (Soukka 2007, 8.)

Hevonen on ihmisen pyyteetön ystävä: se ei syrji ketään ulkonäön, vamman, taitojen, taustan tai muun seikan perusteella, vaan hyväksyy jokaisen sellaisenaan. Kontakti hevoseen voi toimia siltana yhteiskunnalliseen kiinnittymiseen silloin, kun ihmisellä on vaikeuksia sopia ihmissuhteita. Usein eläimeen on helpompaa solmia tunnesuhde, vaikka henkilöllä olisikin heikot sosiaaliset taidot ja ehkä myös pettymyksiä ihmissuhteissa. Näin ollen hevonen voi tarjota korvaavia kokemuksia sisäisesti haavoittuneelle ihmiselle. (Soukka 2007, 8.) Hevonen on myös vahvasti läsnä oleva eläin. Se on hyvin herkkävaistoinen äänille ja mielialoille. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ei ole toimiva kaikilla lapsilla kaikissa tilanteissa, mutta menetelmän avulla on mahdollista auttaa edes joitakin yksilöitä kasvamaan vastuullisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Menetelmä tarjoaa mahdollisuuden osallisuuteen, voimaantumiseen ja luontokokemukseen. Sen lisäksi, että kunnioitusta herättävä eläin haluaa mukautua ihmisen tahtoon ja ohjailuun, ihmisen yhteys hevosen voimaan ja energiaan saavat ihmisen tuntemaan itsensäkin voimakkaaksi ja vahvistaa siten itsetuntoa. (Rampa 2009).

Suomessa sosiaalipedagogista hevostoiminnan erikoistumiskoulutusta on tarjottu vuodesta 2002 lähtien Kuopion Yliopiston Koulutus- ja kehittämiskeskuksen käynnistämässä täydennyskoulutuksessa. Koulutus on suunnattu aikaisemman hevospökökemuksen omaaville sosiaali-, terveys- ja opetusalan ihmisille. Koulutuksesta ei saa varsinaista pätevyyttä mutta se antaa valmiuksia tehdä työtä oman ammatin kautta sosiaalisen tuen tarpeessa olevien lasten ja nuorten kanssa. (Ypäjän hevosopisto 2009.) Suomessa sosiaalipedagogista hevostoimintaa voi harjoittaa kuka tahansa sosiaalipedagogisen hevostoiminnan täydennyskoulutuksen saanut henkilö (Saastamoinen 2007, 9).

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan leviämistä Suomessa edistää *Suomen Ratsastuspedagogit ry*, toiselta nimeltään *Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry*. Sen jäseniä ovat sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan erikoiskoulutuksen saaneet henkilöt. Tällä hetkellä sosiaalipedagogista hevostoimintaa harjoittavia talleja on listalla 25. Ratsastuspedagogit ry edistää ja tukee sosiaalipedagogisen hevostoiminnan kehittymistä ja toimintaedellytyksiä Suomessa. Se tukee jäsentensä yhteistoimintaa ja ammatillista verkottumista, sekä tuottaa materiaalia toimintaansa ja on myös aktiivisessa yhteistyössä eri tahojen kanssa. Yhdistys on FRDI:n (Federation of Riding for the Disabled) jäsen. (Suomen Ratsastuspedagogit ry 2009.)

Suomen Ratsastuspedagogit ry:n mukaan sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on sosiaalipedagoginen viitekehys, jonka tavoitteena on sosiaalisen kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen. Yhdistyksen mukaan talli on kasvatuksellinen yhteisö, jonka toiminta tukee henkilön kasvua. Hevosen kanssa toteutetaan yhteisöllistä, kokonaisvaltaista ja osallistavaa toimintaa. (Suomen Ratsastuspedagogit ry 2009.)

Arvioidessaan sosiaalipedagogista hevostoimintaa yhteiskunnallisesta näkökulmasta Seija Okulov ja Katja Koukkari (2005) totesivat, että talleja kannattaisi tukea, koska ne ovat merkittävä ennaltaehkäisevä taho ja koska se tulisi halvemmaksi yhteiskunnalle pidemmällä tähtäimellä. He sanovat tallin olevan joskus ainoa yhteisö, johon nuori kiinnittyy terveesti ja joka pitää elämässä kiinni. Okulovin ja Koukkarin mukaan sosiaalipedagoginen hevostoiminta on hyvin kokonaisvaltaista ja osallistavaa, nuorelle monia eri rooleja tarjoavaa toimintaa. Talliympäristö on heidän mielestään selkeästi kasvatuksellinen yhteisö. (Okulov & Koukkari 2005, 2-5.)

4.1. Sosiaalipedagogiikka hevostoiminnan taustalla

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ei ole pelkästään työmuoto, vaan oikeastaan se on tapa ajatella, koska se käyttää laajasti sosiaalipedagogisia periaatteita (Saastamoinen 2007, 9). Suomessa sosiaalipedagogiikka on suhteellisen uusi ala, joka etsii vielä paikkaansa koulutus- ja työalana, kun taas monissa muissa Euroopan maissa sosiaalipedagogiikka on saavuttanut asemansa instituutiona tai toimintajärjestelmänä. Sosiaalipedagogiikan käsite esiintyi ensimmäisen kerran Saksassa 1840 -luvulla: *Karl Mager (1810-1858)* ja *Adolph Diesterweg (1790-1866)* loivat lähtökohdan sosiaalipedagogiikan kehittymiselle tieteenä. Sosiaalipedagogiikan oppihistorian merkityksellisimpiä kehittäjiä olivat *Paul Natorp (1854-1927)* ja *Herman Nohlin (1879-1960)*. Sosiaalipedagogista toimintaa on ollut kuitenkin jo pidempään; joissakin sosiaalipedagogiikan oppihistoriaa käsittelevissä julkaisuissa sen katsotaan syntyneen jo Antiikin ajalla. (Hämäläinen 1999, 21, 47-48, 39.)

Voidaan sanoa, että sosiaalipedagogiikka ajattelutapana ja toimintajärjestelmä on syntynyt yhteiskunnan nopean teollistumiskehityksen myötä. Erityisesti sillä on haettu vastauksia teollistumisen aiheuttamiin nuorten yhteiskuntaan integroitumisen ongelmiin. Sosiaalipedagogiikka suuntautuu sosiaalisten ongelmien ehkäisyyn ja lievittämiseen ja etsii keinoja köyhyyden, avuttomuuden ja poikkeavan käyttäytymisen ongelmien kohtaamiseen ja ratkaisuun. (Hämäläinen 1999, 23-24).

Sosiaalipedagogiikka ei tyydy vain kuvaamaan ja selittämään ongelmien syntymekanismeja, ilmenemismuotoja ja vaikutuksia. Olennaista siinä on kysyä, mitä ongelmille voidaan ja pitäisi tehdä. Näin ollen sosiaalipedagogisen teorian lähtökohtana on käytännöllisyys ja toiminnallisuus. Tällainen lähtökohta edellyttää keskustelua toiminnan arvolähtökohdista. Jatkuvan reflektoinnin avulla arvoja ja tosiasioita sovitetaan yhteen ja pyritään päämääriin. (Hämäläinen 1999, 17, 20.)

Sosiaalipedagoginen toiminta on sosiaalista kasvatusta ja sen tavoitteena on niiden henkilöiden tukeminen, jotka eivät voi saavuttaa riittäviä sosiaalisia

taitoja. Sosiaalisen kasvatuksen päämääränä on oppia niitä hyveitä ja sosiaalisia kykyjä, mitä kulloinkin yhteiskunnassa noudatetaan. Sosiaalipedagogisen toiminnan suunnittelussa lähdetään liikkeelle henkilön omasta elämänpiiristä, hänen arkipäivästään. Sosiaalipedagogisessa toiminnassa yksilön oma osallistuminen, elämänhallinnan paraneminen ja aktiviteetti ovat keskeinen ydin. Yksilön hyvinvoinnin tavoittamisessa otetaan huomioon myös yhteisen hyvän edistäminen. (Saastamoinen 2007, 10-13.) Helmi -hevostelun taustalla vaikutti sosiaalipedagoginen ajattelu ja siinä ilmeni samoja ydinasioita mitä sosiaalipedagogiikassa: toiminnallisuus, yksilön osallistuminen ja aktiviteetti sekä elämänhallinnan paraneminen onnistumisenkokemusten kautta.

Hevostoiminta koostuu useista toiminnallisista menetelmistä, ja on sosiaalipedagogista silloin kun siinä toteutuvat riittävässä määrin sosiaalipedagogisen ajattelun ja toiminnan kriteerit. (Saastamoinen 2007, 9.) Sosiaalipedagogiikan pyrkimys on muuttua ja kehittyä jatkuvasti. Siten myös sosiaalipedagoginen hevostoiminta tarvitsee koko ajan uudelleenarviointia ja määrittelyä.

4.2. Esimerkkejä hevostoiminnan harjoittamisesta

Sosiaalipedagogista hevostoimintaa toteutetaan kolmella eri tasolla. Tavallisten nuorten käydessä tavallisilla talleilla ja motivoitaessa koulupudokkaita, kyseessä on *sosiaalista syrjäytymistä ehkäisevä* hevostoiminta. Tallilla tehtävätyötoiminta, sekä päihdekuntoutujien ja psykiatristen potilaiden kuntoutus ovat esimerkkejä hevostoiminnasta *sosiaalisena kuntoutusmenetelmänä*. Lastensuojelun avohuollon ratsastusryhmät ovat hevostoimintaa *harrasteena ja sosiaalistajana*. Kuitenkin kaikille hevostoiminnan tasoille yhteisiä piirteitä ovat toiminnan elämyksellisyys, toiminnallisuus ja yhteisöllisyys (Suomen Ratsastuspedagogit ry 2009.)

Yhdysvalloissa ratsastuspedagogiikan eräs uraa uurtavista tekijöistä on ollut Oregonissa sijaitseva, vuodesta 1995 alkaen toiminut Crystal Peaks Youth Ranch. Kyseisellä ranchilla hevostoiminta perustuu siihen, että kaltoinkohdeltuja hevosia alkoivat hoitaa kovia kokeneet tai sairaat lapset. Hevosia hoitaessaan lapset alkoivat voida paremmin, jotkut jopa paranivat. Nykyään Crystal Peak tarjoaa joustavia, 90 minuutin mittaisia ohajustuokioita lapsille, räätälöidysti heidän tarpeidensa mukaan. Toiminnalla halutaan lasten oppivan elämän arvoja, uskoa ja luottamusta. Palvelu on täysin ilmaista; ranch toimii lahjoitusten varassa. (Crystal Peaks Youth Ranch 2010.)

Sairaanhoitaja ja yksityisen hevosalan yrittäjä Jutta Vesa vetää Lavian ratsastuskeskukseksessä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan pienryhmiä normaalin ratsastusopetuksen ohessa. Hän on suorittanut työnsä ohella sosiaalipedagogisen hevostoiminnan opinnot Ypäjän hevosopistossa. Hevostoimintaryhmässä on enintään viisi asiakasta ja ryhmä kokoontuu 10-20 kertaa. Vesa näkee sosiaalipedagogisen hevostoiminnan erityisen hyvänä menetelmänä neuropsykologisille potilaille ja käytöshäiriöistä kärsiville nuorille. Toiminnan maksajina ovat yksityiset asiakkaat, sairaanhoitopiirit, kuntien sosiaalitoimi ja lastensuojeluyksiköt. (Peltonen 2008, 6.)

Metsäkylän ratsastuskoululla varsinaista nimettyä sosiaalipedagogista hevostoimintaa ei ole, mutta pien- ja erityisryhmiä on tarjolla. Pienryhmään osallistuminen viiden kerran ajan (45 minuutin tunnit), maksavat 175 euroa, jolloin yhden tunnin hinta on 35 euroa. (Metsäkylän Ratsastuskeskus Oy 2009.) Hintojen ollessa kalliita, harvalla nuorella on varaa ohjattuun omakustanteiseen hevostoimintaan.

Mielestäni hevostallien tulisi vielä kehittää ja tuotteistaa lisää sosiaalipedagogista hevostoimintaa niin, että siihen olisi mahdollista hakea tukea yhteiskunnalta. Konkreettista palvelua tarjoava sosiaalipedagogisesti orientoitunut hevostalli voisi esimerkiksi tarjota erilaisia paketteja tai säännöllistä ohjattua toimintaa Lavian ratsastuskeskuksen tapaan. Ongelmia tuotteistamisessa esiintyy varmasti siinä, että monet samaistavat sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ilmaiseen, omatoimiseen hevosten

hoitamiseen. Nuoria ohjaava, selkeä, ja määritelty kasvatuksellinen ote talliympäristössä toisi kuitenkin hevostoimintaan ammatillisemman näkökulman, josta voisi pyytää korvauksen.

4.3. Tutkimustietoa sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta

Sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta on tehty muutamia graduja. Tutkimukset ovat painottuneet ikäkausiin lapsuus ja nuoruus. Sosiaalipedagogisista tunnuspiirteistä on keskitytty lähinnä syrjäytymisen ehkäisyyn ja yhteisöllisyyteen. Viime vuosien aikana tutkimukset ovat laajentuneet koskemaan sosiaalipedagogisen hevostoiminnan mahdollisuuksia ihmisen koko elinkaarta ajatellen, etenkin psykososiaalisen toimintakyvyn tukemisessa. (Saastamoinen 2007, 4.)

Sosiaalipedagogista hevostoimintaa ovat tutkineet *Kaisu Pärnä* (2004), *Minna Miettinen* (2005), *Johanna Kaarela* (2005), *Maija Peltomäki* (2007) ja *Katri Saastamoinen* (2007). Minna Miettinen mieltää sosiaalipedagogisen hevostoiminnan eri tyyppiseksi ratsastus- ja hevostoiminnaksi, jota käytetään nimenomaan nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi tai parantamiseksi. (Saastamoinen 2007, 7.) Pehdyin tarkemmin uusimpiin ja produktiota parhaiten koskeviin tutkimuksiin sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ja kuvaan niitä tässä lyhyesti.

Maija Peltomäen (2007) tutkimus käsitteli sosiaalipedagogisen hevostoiminnan merkityksiä ja mahdollisuuksia nuorten sosiaalisen kasvun tukemisessa. Tutkimuksen kohdejoukkona olivat 12-16 -vuotiaat hevosharrastajat Porista ja Turusta. Aineisto kerättiin muun muassa kirjoitelmien avulla. Peltomäen tutkimustuloksista ilmeni nuorten tyttöjen kokevan hevostoiminnan ja tallielämän merkityksellisenä heidän elämässään. Hevonen nähtiin luotettavana, mutta samalla haastavana hoidon kohteena, jolle pystyy kertomaan kaikki salaisuudetkin. Hevoset koettiin elämäntapana, eikä vain harrastuksena. Hevosharrastus oli tulosten mukaan terveellinen ja kasvattava harrastus.

Ratsastus miellettiin enemmänkin sivutuotteena tallilla olemisen, hevosten hoitamisen ja kavereiden tapaamisen rinnalla. Tulosten mukaan talli koettiin paikkana, jossa voi rauhoittua ja keskittyä vain hevosiin, jotka tuntuvat turvallisilta. Tärkeimpinä asioina tutkimuksen kohderyhmä mainitsi tallilla olevat ystävät, yhteisöllisyyden tunteen ja hevosen itsessään. Lisäksi hevosen ja ihmisen välinen vuorovaikutus ja hevosen tuoma vastuunkantaminen koettiin tärkeinä. (Peltomäki 2007, 48, 49.)

Syy, miksi talleilla käy enemmän tyttöjä kuin poikia, oli Peltomäen kohderyhmän mukaan se, että tytöt pitävät poikia enemmän eläimistä ja koska heillä on erilainen tarve ja halu hoivata sekä helliä. Esiin nousi myös se seikka, että pojat saattavat pitää hevosharrastusta liian lapsellisena ja rauhallisena harrastuksena. (Peltomäki 2007, 51.) Helmi-hevostelun kohderyhmä oli valmiiksi suunnattu tytöille, joten poikien mukaantulo produktion ei ollut odotettavissakaan.

Tutkimustuloksista kävi ilmi, että hevosharrastusta kuvattiin tasapainoa tuovaksi elementiksi elämässä. Sen sanottiin jäsentävän ja jäntevöittävän ympärillä olevaa todellisuutta ja kannustavan jaksamaan myös muilla elämän osa-alueilla. Tämän vuoksi hevostoiminnalla on myös yhteiskunnallista merkitystä, koska se kasvattaa nuorista vastuullisia kansalaisia. Hevosharrastus auttaa myös rentoutumaan ja sillä on positiivinen vaikutus nuoren itsetuntoon. Tulosten mukaan hevosharrastus vaikuttaa: itsensä hillitsemiseen, rohkeuteen mennä puhumaan vieraillekin ihmisille, luottamus omaan itseen on kasvanut, tieto siitä, että pystyy tekemään lähes mitä tahansa kun vain yrittää ja tekee töitä sen eteen, onnistumisen tunne ja halu olla avuksi muille. (Peltomäki 2007, 51-52.)

Katri Saastamoinen laajensi hevostoiminnan tutkimuksen koskemaan ihmisen koko elinkaarta. Saastamoisen mukaan sosiaalipedagoginen hevostoiminta työmuotona voi tukea ihmisen psykososiaalista toimintakykyä olipa hän minkä ikäinen tahansa. (Saastamoinen 2007, 4, 7.)

Saastamoisen tutkimuksen perusteella voidaan sanoa, että sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa luistetaan helposti juuri yhteisöllisyydestä: toiminta sisältää tällöin vain ratsastusterapialle ominaiset toiminnallisuuden, yksilökeskeisyyden sekä elämyksellisyyden elementit.

Ritva Kjälman (2003) tutki ratsastuspedagogiikan lähestymistapaa koulupudokkaiden yksityisopetuksessa. Kjälmanin mukaan hevostoiminnassa keskitytään nuoren voimavaroihin ongelmien sijaan. Niinpä sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa tulee käyttää menetelmiä ja keinoja, jotka käsittelevät ennen kaikkea nykyhetkeä tai suuntautuvat tulevaisuuteen. Syitä nuoren käyttäytymiselle ei etsitä menneisyydestä, vaan sieltä ammennetaan ainoastaan opittuja asioita ja voimavaroja tulevaisuutta varten. (Saastamoinen 2007, 7.)

Kuopion yliopistossa vuonna 2002 käynnistyneen valtakunnallisen sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ammatillisen täydennyskoulutuksen alkuvuosina tehdyistä 22:sta projektityöstä on tehty kooste Ratsastuspedagogiikasta sosiaalipedagogiseksi hevostoiminnaksi – sosiaalipedagogisen hevostoiminnan perusteet ja sovellukset täydennyskoulutuksen kokemuksina. Projekteissa on kokeiltu hevostoimintaa erilaisissa kuntouttavissa tarkoituksissa. Projekteissa on todettu hevostoiminnan auttavan koulupudokkaita, lastensuojelun avohuollon nuoria, narkomaaneja sekä sosiaalisesti syrjäytyneitä. Tallitoiminnalla on katsottu olevan terveyttä edistäviä vaikutuksia ja soveltuvan perheiden kanssa työskentelyyn esimerkiksi perheneuvolatyössä. (Okulov & Koukkari 2005, 1.)

Kaisu Pärnä (2004) on tutkinut sosiaalipedagogista hevostoimintaa sosiaalityön menetelmänä käytöshäiriöisten nuorten sosiaalisessa kuntoutuksessa. Hän haastatteli kahta sosiaalityöntekijää, jotka olivat käyttäneet lastensuojelutyössä sosiaalipedagogista hevostoimintaa. Molemmilla työntekijöillä oli pohjalla sosiaalipedagogisen hevostoiminnan koulutus, sekä muuta kokemusta hevosista. (Pärnä 2004, 47-48.)

Ensimmäinen haastateltava oli löytänyt talliyhteistyökumppanin, jonka kanssa oli sopinut toiminnan vastuukysymyksistä ja käytännön toteutuksesta. Sosiaalityöntekijän kanssa tallilla oli mukana myös perhetyöntekijä. Lapsille, joilla oli käytöshäiriöitä, järjestettiin hevostallikäyntejä kuukauden ajan kahden tunnin jaksoissa, kaksi kertaa viikossa. Kun toiminnassa näkyi tuloksia, siihen saatiin lisärahoitusta ja reilun kuukauden tauon jälkeen ryhmä kokoontui kerran kahdessa viikossa, yhteensä puolen vuoden ajan. Sosiaalityöntekijä veti tallilla toiminnan muuten, paitsi ratsastustuokiot pitivät tallin omistajat. (Pärnä 2004, 54.) Vielä pitäisi saada muutkin kun hevosia harrastavat sosiaalityöntekijät vakuuttuneiksi sosiaalipedagogisen hevostoiminnan toimivuudesta työmenetelmänä.

5. PRODUKTION ETENEMINEN

Produktio alkoi suunnittelutyöllä ja materiaalin keräämisellä. Koulun puolesta järjestetyt opinnäytetyöverstaat ohjasivat produktion etenemistä. Yhteistyötahot löydettyäni suunnittelu jatkui enimmäkseen yhteistyössä tallinomistajan kanssa. Syksyllä teimme yhdessä vierailun Helmi-ryhmään, jossa tapasimme kohderyhmän ensimmäistä kertaa.

5.1. Suunnittelua ja materiaalin keräystä

Lähdin liikkeelle opinnäytetyön tekemisessä alkukevästä 2009 listaten paperille ideoita ja ajatuksia siitä, miten keräisin aiheesta tietoa ja kokemusta. Alussa suunnittelin muun muassa käyväni Oregonissa tutustumassa sosiaalipedagogisen hevostoiminnan alkulähteeseen: Crystal Peaks Ranchiin. Moni suunnitelma kuitenkin karsiutui pois ajan ja resurssien puutteen vuoksi. Opinnäytetyön alkuvaiheessa onkin tärkeää pohtia, mihin on aikaa ja karsia

ylimääräiset ajatukset pois rajaamalla aihe. Jonkinlaisen aikataulu kannattaa laatia, vaikka aikataulussa ei tarkasti pystyisi pysymäänkään. Aikataulu auttaa seuraamaan prosessin etenemistä ja tarpeen tullen pakostakin siirtymään vaiheesta toiseen. Kurinalaisuutta täytyy opetella menemällä eteenpäin opinnäyteprosessissa. (Bell 1999, 26, 28.) Asetin tavoitteeksi, että saan syksyllä 2009 toteutetuksi hevostoimintapäivät ja opinnäytetyön kokonaan valmiiksi vuoden loppuun mennessä.

Aloin keväällä 2009 keräämään materiaalia sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta muovitaskukansioon ja pidin silmällä myös mediaa. Kansio oli rajallinen ja se muistutti aiheen rajauksesta ja piti mielessä opinnäytetyön kokonaisuuden. Internetistä löytyikin Ratsastuspedagogien kotisivut, sosiaalipedagogisen hevostoiminnan koulutuskuvaukset sekä lehtiartikkeleita ja graduja. Sain käsiini muutamia kopioita graduista ystävältäni, joka oli itse tehnyt gradun aihepiiristä. Sain Tampuuri-tallin omistajalta koulutusmateriaaleja, sekä muuta aihetta koskevaa materiaalia käyttööni.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä on hyvä pitää opinnäytetyöpäiväkirjaa. Muistiinpanoja on hyvä kirjata käsin, jotta aiheeseen pääsee syventymään. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 19-21). Tein alusta alkaen muistiinpanoja paperille ja laitoin niihin ylös ideat ja korjausehdotukset matkan varrelta. Mielestäni käsinkirjoitetut muistiinpanot auttoivat sisäistämään aihetta. Dokumentointi oli tärkeää, jotta muisti tapahtumat, havainnot ja ajankohdat vielä myöhemminkin.

Kävin keväällä 2009 säännöllisesti ratsastamassa Tampuuri-tallilla ja kun sain tietää, että tallinomistaja opiskelee sosiaalipedagogista hevostoimintaa, varmistuin hänen halukkuudestaan lähteä yhteistyöhön hevostoimintapäivien järjestämiseksi. Eräs opiskelijatoverini neuvoi, että hevostoimintapäivät voisi järjestää seurakunnan erityisnuorille. Seuraava askel oli ottaa yhteyttä Porin seudun erityisnuorisotyönohjaajiin ja selvittää yhteistyöhalukkuutta produktioon. Eräältä Tampuuri-tallilla kävijältä sain vinkin yhteisen seurakuntatyön keskuksen erityisnuorisotyönohjaajasta, joka oli innostunut lähtemään mukaan yhteistyöhön. Sovimme erityisnuorisotyönohjaajan kanssa tapaamisen, jossa keskustelimme tarkemmin produktiosta.

Opinnäytetyön tekemistä tuki paljon opinnäytetyöverstaat, joissa sai palautetta sekä ohjaavilta opettajilta, sekä muilta opiskelijoilta. Palautteet olivat tärkeitä produktion tekemisessä ja etenemisessä. Verstastyöskentelyssä tuli mieleen myös uusia ideoita, kun kuunteli muiden opinnäytetyöprosesseja. Toisen opiskelijan opinnäytetyön opponointi oli hyvää harjoittelua, koska sen kautta pystyi peilaamaan parannusehdotuksia myös omaan työhön.

5.2. Suunnittelua yhteisvoimin

Ensimmäinen palaveri pidettiin toukokuussa 2009 seurakuntakeskuksessa opinnäytetyöntekijän ja Porin Seurakuntayhtymän erityisnuorisotyönohjaajan kesken. Erityisnuorisotyönohjaaja sanoi, että sosiaalipedagogiset hevostoimintapäivät voidaan järjestää ja että hänellä on jo tiedossa sopiva pienryhmä porilaisia koululaisia 5.-6. -luokilta. Tämä kyseinen ryhmä aloittaisi saman vuoden syksyllä kokoontumisensa. Toimintapäiviin osallistuisi erityisnuorisotyönohjaajan lisäksi verkostotyöntekijä. Sovimme, että ensimmäinen toimintapäivä järjestettäisiin 4.10.2009 ja toinen myöhemmin syksyllä. Kyyditys tallille järjestyy seurakunnan minibussilla. Toimintapäivät ovat ilmaisia seurakunnalle, koska Tampuuri-tallin omistaja ei ole vielä saanut tutkintoa sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. Tallinomistaja osallistuu toimintapäivien järjestämiseen myös oman opiskelunsa vuoksi ja tallitoiminnan kehittämiseksi. Sovimme suunnittelevani toimintapäivät yhdessä tallinomistajan kanssa hyödyntäen tämän ammatillista osaamistaan ja reflektoidakseen produktion etenemistä. Lupasimme olevamme yhteyksissä sähköpostitse kesällä asian etenemisestä. Erityisnuorisotyönohjaaja allekirjoitti tutkimusluvan Porin seurakuntayhtymän puolesta.

Vilka ja Airaksinen (2004) pitävät kohderyhmän valintaa toiminnallisessa opinnäytetyössä merkittävänä (Vilka & Airaksinen 2004, 32). Helmi-hevostelua tarjottiin pienelle ryhmälle, koska Tampuuri-tallin resurssit eivät olisi riittäneet suuremmalle ryhmälle. Lisäksi toiminta olisi vaatinut enemmän ohjaajia sekä

tarkempaa suunnittelua ja pidemmän toteutusajan kohderyhmän ollessa suurempi.

Suunnittelin tallinomistajan kanssa kaksi toimintapäivää loppukesän aikana. Suunnittelu tapahtui kahden tapaamisen yhteydessä, sekä sähköpostitse ja puhelimitse. Tallinomistaja laati kutsun Helmi-hevosteluun (ks. liite 1). Itse laadin osallistumiskaavakkeen (ks. liite 2) ja toimitin ne erityisnuorisotyön-ohjaajalle, joka antoi ne eteenpäin Helmi-ryhmäläisille kotiin vietäväksi. Pienryhmään osallistujien vanhemmilta kysyttiin luvat toimintapäiviin osallistumiseen ja heidän tietoonsa saatettiin, että kyseessä on opinnäytetyö. Lasten vanhempien kanssa sovittiin myös valokuvauksesta Helmi-hevostelun aikana ja valokuvien käyttöoikeuksista.

Sovimme olevani kokonaisvastuussa produktion etenemisestä. Yhteydenpito yhteistyötahoihin oli vastuullani ja tapahtui puhelimitse sekä sähköpostilla henkilökohtaisten tapaamisten lisäksi. Hevostoimintapäivien käytännön toteutus oli Tampuuri-tallin omistajan vastuulla. Hän tarjosi puitteet produktion toteuttamiselle. Roolini hevostoimintapäivissä oli osallistua nuorten ohjaukseen ja keskusteluun sekä kaikkeen tekemiseen, mutta samalla myös havainnoida tapahtumia ja ottaa valokuvia. Vastuullani oli kerätä palaute Helmi-hevostelun onnistumisesta. Suunnittelin avoimen kyselylomakkeen (ks. liite 3) Helmi-ryhmän vetäjille. Hevosaiheisten tunnekorttien käyttö oli tallinomistajan vastuulla, mutta idea tunnekorttien käytöstä palautteen antamisen tukena oli omani.

5.3. Vierailu Helmi-ryhmässä

Syyskuun 30. päivänä menin tallinomistajan kanssa tutustumaan ryhmään ja esittelemään toimintapäivien idean. Annoimme tytöille kutsut ja osallistumiskaavakkeet kotiin vietäviksi. Katsoimme valokuvia tallin asukkaista ja lupasimme, että ryhmäläiset saavat valokuvat itsestään Helmi-hevostelujen päätteeksi. Valokuvat toimivat sekä motivoijana toimintapäiviin osallistumiseksi,

että esitteli talliyhteisöä jo etukäteen. Ryhmässä oli viisi tyttöä. Paikalla olivat myös Helmi-ryhmän vetäjät; erityisnuorisotyönohjaaja ja verkostotyöntekijä, sekä heidän tet -harjoittelijansa. Paria tyttöä lukuun ottamatta ryhmäläiset vaikuttivat innostuneilta ja uteliailta kuulemaan, mitä Helmi-hevostelu pitäisi sisällään. Erityisnuorisotyönohjaaja huomautti, että Jeesuskin syntyi juuri talliin ja siksi siinä täytyy olla jokin salaisuus.

Mielestäni henkilökohtainen vierailu Helmi-ryhmässä oli onnistunut ja sai aikaan motivoitumista tytöissä. Havainnollistaminen valokuvien avulla toi turvallisuutta siihen, että ryhmä tiesi minne he olivat tulossa. Kerroimme myös ryhmässä, että pääasia on se, että tulee paikalle tutustumaan ja ihmettelemään, mikä laskee kynnystä osallistua Helmi-hevosteluun.

6. SAAPPAAT JALKAAN -VAIHE

Produktion toteutusvaihe sisälsi kaksi Helmi-hevostelua, jotka olivat 4.10. ja 18.10.2009. Ensimmäinen sunnuntai oli lastenpäivä seurakunnallisesti, joten se oli sopiva ajankohta järjestää hevostoimintapäivä. Päivän tavoitteena oli, että ryhmä tutustuisi tallitoimintaan ja -yhteisöön, sekä hevosharrastukseen. Eräs tavoite oli turvallisen kommunikoimisen oppiminen hevosen kanssa. Toisen Helmi-hevostelun tavoitteena oli tutustua hevosen laumakäyttäytymiseen ja siihen, mitä ihminen voi siitä oppia. Tavoitteena oli myös tutustua hevosen elinolosuhteisiin ja niiden tärkeyteen tallitöiden kautta.

6.1. Ensimmäinen Helmi-hevostelu

Tytöt haettiin porilaiselta kirkolta ja Tampuuri-tallilla ryhmä oli klo 15 jälkeen. Toimintapäivään osallistui kaksi tyttöä Helmi-ryhmästä, sekä ryhmän ohjaajat tet -harjoittelijan kanssa. Muut tytöt eivät päässeet tulemaan, koska osa ei

saanut lupaa ja jotkut muut asiat olivat poisjäämisen takana. Tytöt ja aikuisetkin olivat innoissaan sateisesta säästä huolimatta. Ensimmäisenä tutustuimme talliympäristöön ja sen asukkaisiin ”tallikämpän” seinällä olevien valokuvien kautta. Tytöt kuuluivat tallinomistajalta erilaisia kertomuksia hevosten elämästä. Eräskin hevonen oli arka aiemman kaltoin kohtelun vuoksi, mutta oli alkanut taas pikku hiljaa luottamaan ihmisiin. Tallinomistaja puhui siitä, kuinka ihmisetkin voivat pelätä asioita ja se on sallittua, mutta ajan kanssa ne asiat kannattaa kohdata: jos on pudonnut hevosen selästä, pelko voitetaan vain nousemalla uudestaan satulaan.

Ilma oli sateinen, mutta ilma selkeni ratsastuksen ajaksi. Tytöt hakivat laitumelta ohjatusti kaksi hevosta, Kassun ja Kaken. Tallissa molemmat tytöt ja tet -harjoittelija saivat harjata hevosia. Samalla jutusteltiin loimista ja hevosten levon tarpeesta, liikunnan määrästä ja hevosten erilaisista luonteista. Hevosen elämää verrattiin ihmisten elämään aina kun se tuntui luontevalta. Pohdimme yhdessä muun muassa Jumalan luomistyötä, ihmisten ja eläinten ainutkertaisuutta yksilöinä, pelkoja ja niiden kohtaamista. Tytöt saivat kokea Helmi-hevostelun aikana, kuinka kristinusko on luonteva osa elämää myös talliympäristössä. Tytöille etsittiin sopivat kypärät, jonka jälkeen toinen hevonen vietiin takaisin laitumelle ja Kake otettiin ratsastuskentälle. Tytöt taluttivat hevosta vuorotellen ja tallinomistaja ohjeisti heitä siinä.

Taluttamaan pääsyä odotellessa keskustelin toisen tytön kanssa. Hän kertoi kuinka hevoselle voi kertoa murheensa ja että se on luotettava ystävä. Hän totesi, että vaikka muut eivät kehtaisi kertoa hevosharrastuksestaan, niin hän on ylpeä että käy talleilla. Molemmilla tytöillä oli jonkin verran kokemusta hevosista entuudestaan ja he halusivat kokeilla ratsastusta terapiavyöllä. Heitä kiinnosti kovasti islanninhevosen erikoinen askellaji, töltti. Vuorotellen tytöt saivat ratsastaa 15 minuuttia ensin talutuksessa ja sitten itsenäisesti hevosta ohjaten. Töltin kokeilu sai tyttöjen kasvot hymyyn ja heistä ottamani valokuvat onnistuivat hyvin.

Talutus- ja ratsastuskokeilun jälkeen hevonen tuotiin takaisin talliin harjattavaksi. Tytöt eivät olisi halunneet lopettaa hevosen harjaamista. Lopulta

toinen tytöistä vei hevosen aikuisen avulla takaisin aitaukseen ja sitten olikin loppumehujen ja palautekeskustelun aika ”tallikämpässä”. Keskustelu oli vapaata ja aikuisetkin osallistuivat siihen aktiivisesti. Toinen tytöistä oli puheliaampi, mutta hiljaisempikin sanoi mielipiteensä kysyttäessä.

Lopuksi johdin ryhmän hiljentymään rukoukseen. Kiitimme Taivaan Isää sateen lakkaamisesta (sade alkoi jälleen, kun pääsimme sisätiloihin) ja mukavasta yhteisestä iltapäivästä, sekä pyysin siunausta tulevaan viikkoon jokaiselle. Toivotimme tallinomistajan kanssa porukan tulemaan takaisin kahden viikon päästä ja kertomaan kokemuksesta poissaolleille tytöille, jos he vaikka innostuisivat tulemaan mukaan ensi kerralla.

6.2. Toinen Helmi-hevostelu

Toiseen Helmi-hevosteluun osallistui kaksi Helmi-ryhmän tyttöä, eri tytöt kuin edellisellä kerralla. Osallistumisen esteenä oli sairastuminen. Tallille saapui myös erityisnuorisotyönohjaaja. Helmi-ryhmäläisiä oli motivoitu lisää: erityisnuorisotyönohjaaja rohkaisi heitä tulemaan mukaan ilman mitään suorituspainetta. Parhaana motivoijana toimivat varmasti aikaisempaan Helmi-hevosteluun osallistuneet tytöt, koska heillä oli jo kokemusta siitä, että päivään kannattaisi osallistua.

Ensilumi satoi hiljalleen kun katselimme tallin uutta tulokasta, Vinha-Lempeä tarhassaan. Tytöt olivat kuulleet ”Lihapullasta” ja pian selvisi, että kyseessä oli hevonen nimeltä Elmo, jolle ruoka maistui. Tytöille annettiin tallilta lisävarusteita, koska ulkona oli kylmä ilma ja heillä ei ollut riittävästi lämmintä vaatetta mukana. Vaikutti siltä että tytöistä oli mukavaa, kun heistä pidettiin huolta.

Tallille saavuttuaan ryhmälle tehtiin samankaltainen talliympäristön ja hevosten esittely kuin edelliselle ryhmälle, tosin suppeammin. Päivän aikana tallinomistaja kertoi hevosten huolehtivan toisistaan, ja painotti yhdessäolon

merkityksestä sekä sitä, että hevosetkin valikoivat seuransa. Hevoslauman sisäiset riidat ja niiden ratkaiseminen tulivat puheissa esille.

Tällä kertaa tytöt puhdistivat hevosten karsinat ja kuuluivat samalla kuinka tärkeää siisteys on niin ihmisillä kuin hevosillakin: puhtaaseen karsinaan on mukavampi tulla. Karsinoita siivotessa kiinnitimme huomiota siihen, kuinka hevosten yksilöllisyys näkyy karsinan siisteydessä tai sotkuisuudessa ja vertasimme sitä ihmisten käyttäytymiseen. Tallinomistaja otti esille sen tosiseikan, että hevosen omistaminen vaatii sitoutumista, ja että vaikka aina ei todellakaan huvita tehdä tallihommia, niin ne on tehtävä ja niistä voi silti saada hyvän mielen. Pohdimme tyttöjen oman keskustelun pohjalta myös sitä, kuinka hevoset antavat välittömän palautteen ihmisen toiminnasta. Jos hevonen käyttäytyy huonosti, siihen on olemassa aina jokin syy.

Seuraavaksi haimme hevoset: Kaken ja Kassun, laitumelta harjattavaksi. Hevosten hoitoa ohjasimme tallinomistajan kanssa tarkasti, koska tytöillä oli hevosista kokemusta vain vähän. Ratsastuskentällä teimme talutusharjoituksia Kaken avustuksella ja samalla tallinomistaja kertoi siitä, miten hevoset kuuntelevat tarkasti ihmistä ja haluavat mielellään toimia pyyntöjen mukaisesti. Toinen tytöistä huomasi hienosti sanoa, että hevosta pitää kunnioittaa niin sekin kunnioittaa ihmistä. Talutusharjoitukset sujuivat hienosti; hevosta kuunnellen ja ohjailten tytöt saivat kokemuksen ison eläimen nöyrästä palvelijan mielestä. Tytöt kokeilivat myös ratsastusta ja halusivat molemmat lopuksi kokeilla sitä itsenäisesti. Erityisen upeaa oli mielestäni se, että Helmi-ryhmän ohjaaja katseli koko harjoitusten ajan tiiviisti kentän laidalla tyttöjen touhuamista, eikä kylmästä ilmasta huolimatta halunnut lähteä sisälle. Tällä uskon olevan suurta merkitystä tytöille.

Ratsastuskokeilun jälkeen hevoselta otettiin varusteet ja se vietiin pikaisen harjauksen jälkeen takaisin laitumelle. Aika oli kulunut nopeasti, koska meillä oli niin hauskaa, joten loppukeskustelulle jäi aikaa vain 15 minuuttia. Tallikämpällä joimme kuitenkin loppukahvit ja keskustelimme Keppihevostunnekorttien avulla päivästä. Myös aikuiset osallistuivat keskusteluun. Loppusanojen ohella halusimme toivottaa menestystä tyttöjen elämäänsä ja siunausta, sitä erityisesti valitsemani nuorten virren 511, Tie valmis on, sanoin (Piitulainen 1981).

Tallinomistaja kehotti pitämään itsestä ja toisista huolta sekä muistamaan, että tie taivaasta talliin on aina auki. Otin myös tästä toimintapäivästä valokuvia opinnäytetyön esitystä ja ryhmäläisiä varten. Noin viikko Helmi-hevostelujen jälkeen tallinomistaja kehitti kuvat ja kehysti ne. Toimitin jokaiselle hevostelijalle valokuvan muistoksi toimintapäivästä erityisnuorisotyönohjaajan kautta.

7. PALAUTE HEVOSTOIMINTAPÄIVISTÄ

Helmi-hevostelusta palautetta tuli keskustelujen ja kyselylomakkeen kautta, sekä hevosaiheisten tunnekorttien pohjalta virinneinä ajatuksina. Hevosaiheisten tunnekorttien tavoite on kuvata naivististen hevoskuvien välityksellä ihmisten tunnetiloja. Yksilön tai ryhmäläisen tunnetilaa tuodaan näkyväksi tunnekorttien katselulla, jonka jälkeen kukin valitsee kortin, joka puhuttelee sillä hetkellä eniten itseä. Sitten kerrotaan kortin avulla omasta tunnetilasta: mitä ajatuksia ja tunteita kuva herätti ja miksi valitsi juuri sen kuvan. Tunnekorttien avulla yksilö pyritään liittämään ryhmään, autetaan lisäämään itsetuntemusta ja mahdollistamaan vertaistuki. Hevosaiheisten tunnekorttien avulla pyritään myös herättämään tunteita, aikaansaamaan puhetta sekä kannustamaan itseilmaisuun. Mustavalkoiset tunnekortit sisältävät 13 korttia, joissa on 12 erilaista tunnetilaa käsittelevää hevosaiheista kuvaa, sekä yhden kuvan, jossa on määrittelemätön tunnetila. Hevosaiheiset tunnekortit on laatinut Kaija Melantie Tmi Hevostoiminnan puitteissa. (Terävä 2009.)

Helmi-hevostelussa hevosaiheisiä tunnekortteja käytettiin keskustelun avaamisessa ja sen tukena palautteen antamisessa. Tunnekortit sopivat kuvitukseltaan ja käyttötarkoitukseltaan täysin produktion apuvälineeksi. Syvempään keskusteluun ei kuitenkaan päästy ajan rajallisuuden vuoksi, mutta se ei ollut tarkoituskaan. Pidemmässä ajanjaksossa ja toistuvassa

työskentelyssä tunnekortit pääsevät varmasti vielä paremmin oikeuksiinsa, kun sekä nuoret että ohjaaja oppivat käyttämään kortteja.

Helmi-ryhmän vetäjiltä keräsin palautetta kyselylomakkeilla. Erityisnuorisotyönohjaajalle annoin kyselylomakkeen (ks. liite 5) molempina toimintapäivinä erikseen. Verkostotyöntekijä osallistui ensimmäiseen hevostoimintapäivään ja sai sitä koskevan kyselylomakkeen. Kyselylomakkeen mukana oli postimerkillä varustettu kirjekuori, jossa se palautettiin opinnäytetyöntekijälle. Palautteen antaminen onnistui mielestäni parhaiten kyselylomakkeen avulla, koska tällöin haastateltavat saivat rauhassa itsekseen ajan kanssa tutustua kysymyksiin ja pohtia vastauksiaan. Päädyin siihen, että aikuisten on helpompaa täyttää lomake, joten suuntasin kyselylomakkeen heille, enkä tytöille. Tallinomistajalle en antanut kyselylomaketta, koska hän ei ollut Helmi-hevostelussa osallistujana, vaan toteuttajana. Haastattelin häntä erikseen kun produktio oli toteutettu.

7.1. Tyttöjen palaute

Tytöt valitsivat muiden Helmi-hevosteluun osallistuneiden ohella itselleen yhden kortin hevosaiheisista tunnekorteista, jotka oli levitetty pöydälle. Kortin avulla jokainen kertoi kokemuksiaan päivästä. Ensimmäisestä toimintapäivästä osallistuneilla tytöillä nousi mieleen positiivisena kokemuksena hevosten pieni koko ja kiltteys. Uusi askellaji töltti, sekä terapiavyöllä ratsastaminen olivat heistä mukava ja erilainen tuttavuus. Tytöistä oli mukavaa touhuta hevosten lähellä ja se tuotti molemmille tytöille iloista mieltä. Seuraavaa kertaa jäätiin odottamaan innolla. Keskustelu ei ollut kovin runsasta johtuen luultavasti siitä, että paikalla oli liiankin monta aikuista ihmistä ja tilanne ehkä jännitystä aiheuttava. Tyttöjen osallistumista keskusteluun kuitenkin tuettiin sillä, että jokainen kertoi tuntemuksistaan avoimesti.

Toisena toimintapäivänä tytöiltä tuli palautetta, että oli todella kivaa olla tallilla. Terapiavyö koettiin turvalliseksi ja ”hevonen tuntui ihanan lämpimältä”. ”Me

kaikki oltiin kavereita” ja ”kivaa oli ratsastaa yksin” nousivat tyttöjen keskustelusta esiin. Myöhemmin Helmi -ryhmän kokoontuessa tytöt olivat vielä erikseen kehuneet erityisnuorisotyönohjaajalleen Helmi-hevostelun merkityksellisyyttä heille. He olivat kokeneet tallilla turvallisuutta ja kohdatuksi tulemista.

7.2. Helmi-ryhmän vetäjien palaute

Verkostotyöntekijä ja erityisnuorisotyönohjaaja olivat iloisella mielellä mukana toimintapäivissä. He kyselivät paljon hevosista ja antoivat palautetta niin Helmi-ryhmäläisille kuin toimintapäivien järjestäjille. Päällimmäisenä oli tunne iloisesta, yhteisestä puuhastelusta. Aikuiset olivat huomanneet, että tallissa pidetään todella hyvää huolta hevosista ja että siellä huokuu rakkauden ilmapiiri. Toinen Helmi-ryhmän vetäjä ehdotti, että vastaavanlainen toimintapäivä voitaisiin järjestää keväällä tyttökerholaisille (Grau, Taina, henkilökohtainen tiedonanto 4.10.2009) Tytöistä oli huomattu se, kuinka heidän silmänsä loistivat harjatessaan hevosia (Hannonen, Maija, henkilökohtainen tiedonanto 4.10.2009)

Toisesta toimintapäivästä erityisnuorisotyönohjaaja sanoi että: ”oli ihanaa nähdä kun tytöt tarttuivat toimeen karsinoiden siivouksessakin eivätkä pelänneet lantakasoja.” Lisäksi hän totesi että Taivaan Isä varmasti järjesti asiat niin, että juuri nämä tytöt pääsivät tallille kahdestaan, jotta he saisivat tehdä rauhassa asioita ja samantasoisesti. Mikäli edelliset kaksi osallistujaa olisivat tulleet toimintapäivään, olisi voinut olla vaikeaa toimia, koska ryhmät olisivat olleet eri lähtökohdissa. (Hannonen, Maija, henkilökohtainen tiedonanto 18.10.2009)

7.3. Kyselylomakkeen kautta saatu palaute

Verkostotyöntekijä vastasi kyselylomakkeen 5 ja 6 kohtiin, ja muotoili tuntemuksistaan Helmi-hevostelun jälkeen seuraavanlaisesti:

Tuntui, että päivä oli hyvin antoisa tytöille. Kun viime kerralla puhuimme hevostelusta, tytöt sanoivat että siellä oli ollut huippukivaa. Ja he muistivat yllättävän hyvin kaikenlaiset yksityiskohdat. (Grau, Taina, kyselylomakehaastattelu 4.10. 2009)

Hevostoiminnasta verkostotyöntekijä oli sitä mieltä, että seurakunta voisi sitä jatkossakin käyttää hyödyksi. Päivä oli vahvistanut hänen ajatuksiaan eläinten ja niiden hoivaamisen positiivisesta merkityksestä lapsille ja nuorille. Verkostotyöntekijän mukaan yhdessä puuhastelu ja tekeminen ovat merkittäviä pienryhmän toiminnalle. (Grau, Taina, kyselylomakehaastattelu 4.10. 2009)

Erytisnuorisotyönohjaaja luonnehti ensimmäistä Helmi-hevostelua seuraavilla sanoilla:

Positiivinen asenne ohjaajilla, ympäristö, lapsen kunnioitus, hevoset kilttejä ja pieniä sekä hyvin hoidettuja, lopussa hevostunnekortit (Hannonen, Maija, kyselylomakehaastattelu 4.10.2009)

Erytisnuorisotyönohjaaja kuvasi, ettei tunne sosiaalipedagogista hevostoimintaa niin hyvin, että osaisi keksiä jotain kehitysehdotuksia. Hänen mielestään hevostoimintapäivä hyödytti tyttöjä, koska hän arveli jokaisen onnistumisenkokemuksen kohottavan itsetuntoa. Erytisnuorisotyönohjaaja sanoi Helmi-hevostelun antaneen paljon onnistumisen kokemuksia. (Hannonen, Maija, kyselylomakehaastattelu 4.10.2009)

Erytisnuorisotyönohjaaja pyysi huomioimaan, että erityisnuorisotyötä tehdessä on aina vaarana, että toimintapäivään ei ilmaannu osanottajia. Syy ei ole hänen mukaansa järjestettävässä toiminnassa vaan kontekstista mistä lapset tulevat.

Erityisnuorisotyönohjaaja luetteli poisjäämisen syyksi kuljetuksen puutteen, sen että lapsi joutuu vahtimaan pikkusisaruksia tai että lapsi ei syystä tai toisesta uskalla jättää vanhempiaan yksin ”ilman vahtimista” kotiin. (Hannonen, Maija, kyselylomakehaastattelu 4.10.2009)

Kokonaisuudessaan Helmi-hevostelupäivissä onnistuneiksi asioiksi erityisnuorisotyönohjaaja arvioi seuraavat asiat: tytöt tykkäsivät, ohjaajien asenne, ympäristö ja kiltit / sopivan kokoiset hevoset. Parannettavia asioita hän ei keksinyt. Hevostoimintapäivät hyödyttivät tyttöjä, koska kaikki onnistumisen kokemukset tukevat nuorten itsetuntoa. Myös kohtaamiset aikuisten kanssa erityisnuorisotyönohjaaja katsoi kohottavan heidän itsetuntoaan. Ohjaajat saivat seuraavaa palautetta häneltä:

Te ohjaajat todella kohtasitte tytöt, ette vain nähneet. Kiitos siitä!
Onnistumisia tuli paljon. (Hannonen, Maija,
kyselylomakehaastattelu 18.10. 2009)

Ensimmäisen ja toisen hevostoimintapäivän vertailussa erityisnuorisotyönohjaaja kertoi, että eroa niillä oli johtuen erilaisista osallistujista ja tehtävistä. Jälkimmäisessä hevostoimintapäivässä syntyi hänen mukaansa syvempää kohtaamista, koska osallistujina oli haastavampia tyttöjä. Erityisnuorisotyönohjaajan mielestä Helmi-hevostelupäivät eivät olleet toistaan parempia; ne vain olivat erilaisia. Helmi-hevostelun merkityksellisyydestä tytöille hän oli sitä mieltä, että haavoittuneimmat saivat eniten. Merkitystä oli kuitenkin jokaiselle ja päivistä puhuttiin paljon jälkikäteen. (Hannonen, Maija, kyselylomakehaastattelu 18.10. 2009)

Kyselylomakkeen 6. kysymyksessä kysyttiin, antoivatko hevostoimintapäivät työntekijälle jotain uutta. Erityisnuorisotyönohjaaja kertoi saaneensa paljon uutta. Hän ei tuntenut lainkaan menetelmää, mutta sai nyt pinnallisen käsityksen siitä ja on vakuuttunut sen toimivuudesta. (Hannonen, Maija, kyselylomakehaastattelu 18.10. 2009)

Kysyttäessä talliyhteisön sosiaalisuudesta ympäristönä ja sen luomista puitteista kristillisen toiminnan ympäristönä, erityisnuorisotyönohjaaja vastasi seuraavanlaisesti:

Talli on aivan loistava sosiaalinen ympäristö. Jos Jumala halusi Jeesuksen syntyvän talliin, on tallin pakko olla pyhä ja arvokas paikka. Ja Raamatussa sanotaan, siellä missä kaksi tai kolme on paikalla siellä on Kristuksen ruumis (tai jotain sinne päin). Siellä toteutuvat kaikki kristilliset arvot: tee toiselle niin kuin haluaisin itselleni tehtävän = kultainen sääntö. Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi > Rakkauden kaksoiskäsky. Hevoset opettavat sitä meille. (Hannonen, Maija, kyselylomakehaastattelu 18.10. 2009)

Erytisnuorisotyönohjaaja arvioi sosiaalipedagogisen hevostoiminnan olevan kaikkein hedelmällisin menetelmä yksilötyössä, jota erityisnuorisotyössä tehdään.

Silloin erityisesti haavoittunut sielu saa hiljaisuutta, mahdollisuuden tehdä ja toimia omassa tahdissa. Kokea hevosen kehon lämmön omassa kehossa. (Hannonen, Maija, kyselylomakehaastattelu 18.10. 2009)

Erytisnuorisotyönohjaajan näkemyksen mukaan sosiaalipedagogisen hevostoiminnan hyöty tulee parhaiten esille kouluikäisillä ja sitä vanhemmilla. Aikuisille menetelmä on hänen mielestään erittäin terapeuttilinen. Ryhmä ei kuitenkaan saa olla iso, joskin ryhmän etuna on odottamaan oppiminen. Sosiaalipedagogista hevostoimintaa voisi erityisnuorisotyönohjaajan mielestä hyödyntää sosiaalialalla liikuntarajoitteisten, kehitysvammaisten, erilaisista aistivammoista kärsivien ja erityisesti sielun haavoja omaavien ihmisten parissa. Kaiken kaikkiaan erityisnuorisotyönohjaaja kiitti yhteistyöstä, joka oli hänen mielestään mutkatonta ja avartavaa. (Hannonen, Maija, kyselylomakehaastattelu 18.10. 2009)

7.4. Loppukeskustelu tallinomistajan kanssa

Tapasimme Tampuuri-tallin omistajan kanssa 31.10.2009 palautekeskustelun merkeissä. Molempien mielestä ensimmäisessä Helmi-hevostelussa oli aikuisia

mukana liian monta. Huomio kiinnittyi keskusteluissa enemmän heidän kuin tyttöjen kysymyksiin. Tallinomistajan mukaan aikuisia pitäisi informoida etukäteen niin hyvin, että saapuessaan he voivat jäädä kokonaan taka-alalle ja toiminnan keskiössä olisi silloin lapset. Erityisnuorisotyönohjaajalle oli kyllä aikaisemmin lähetetty materiaalia sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta, mutta ehkä hänen kanssaan olisi voinut vielä erikseen tavata ja keskustella aiheesta enemmän etukäteen. Toisena muutosvaihtoehtona oli, että aikuiset olisivat voineet jäädä kokonaan pois. Tällöin sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaaja voisi rauhassa tutustua lapsiin ilman ulkoisia häiriötekijöitä. Toisaalta entuudestaan tuttu aikuinen on hyvä turva lapselle, joka ei mielellään lähde uusiin juttuihin mukaan. Tuttu aikuinen osasi antaa myös paremmin palautetta siitä, miten hevostoimintapäivä vaikutti osallistujiin. Aikuiset toivat myös omalta osaltaan lisää jutun juurta ja näkökulmia keskusteluihin. (Pohjola, Susanne, henkilökohtainen tiedonanto 31.10. 2009)

Helmi-hevostelun tavoitteet toteutuivat tallinomistajan mielestä hyvin. Toimintapäivät eivät olleet niinkään kuntouttavia lyhytaikaisuutensa vuoksi, mutta toiminta oli ennaltaehkäisevää, sosiaalistavaa ja yhteisöllistä. Helmi-hevostelussa painottui toiminnallisuus, sekä elämyksellisyys ja vuorovaikutuksellisuus. Syvemmälle ja enemmän tuloksia tuottavaan suuntaan sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa päästään kun toiminta on pitkäaikaista. Asiakassuhteen alussa asiakas luodetaan sisälle hevostoimintaan yksilöllisesti ja myöhemmin häntä ohjaa koko talliyhteisö omana jäsenenään. (Pohjola, Susanne, henkilökohtainen tiedonanto 31.10. 2009)

Tallinomistaja kertoi, että oli oppinut projektin aikana paljon uutta ja saanut myönteisiä kokemuksia muun muassa ryhmän ohjaamisesta. Pohtiessamme osallistujamäärää, hän sanoi sosiaalipedagogisen hevostoiminnan perustuvan vapaaehtoisuuteen. Kun asiakas tulee tallille ilman painostusta, hän toimii aktiivisemmin ja motivoituu saadessaan itse päättää omista asioistaan. (Pohjola, Susanne, henkilökohtainen tiedonanto 31.10. 2009)

Tallinomistaja näki osallistujien asenteissa eroa: ensimmäisessä toimintapäivässä tytöt olivat todella innostuneita ja avoimia, toisessa

toimintapäivässä taas oli aistittavissa ennakkoluuloisuutta ja epävarmuutta. Mukana oli sekä sosiaalisempia tyttöjä että hiljaisempia. Kuitenkin ilmapiiri saatiin molemmissa toimintapäivissä lämpenemään, kun tallityöt ja puuhastelu hevosten kanssa auttoivat heitä rentoutumaan. Tytöt tulivat tallille omana itsenään; vaatetus ei välttämättä ollut mitä sopivin, mutta hyväksyimme senkin ja tarjosimme täydennystä varusteisiin.

Tallinomistaja oli toivonut enemmän tietoa etukäteen ryhmästä suunnittelun helpottamiseksi, mutta totesi että sen vuoksi ennakkoasenteilta vältyttiin. Tallinomistaja kertoi, että kun kyseessä on erityisnuorisotyö, täytyy siinä olla joustava ja muuntautumiskykyinen, mikä taas voi olla mielekästä ja luovaa. Ryhmän osallistujista etukäteen on hyvä tietää ainakin mahdolliset fyysiset rajoitteet ja hevospelko. (Pohjola, Susanne, henkilökohtainen tiedonanto 31.10. 2009)

Tallinomistajana ja sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajana on tärkeää tuntea hevosensa, ja niiden erityispiirteet, jotta osaa valita sopivat hevoset ryhmän tarpeisiin. Esimerkiksi Islanninhevonen oli tallinomistajan tietoinen valinta, koska se jo pelkästään tuo elämyksellisyyttä hevostoimintaan – harva hevostyttökään on päässyt kokeilemaan tölttiä. (Pohjola, Susanne, henkilökohtainen tiedonanto 31.10. 2009)

Hevostoimintapäivissä opetettiin ihmisen ja hevosen välisistä pelisäännöistä; hevosta kunnioitetaan, siitä pidetään hyvää huolta ja sitä kiitetään. Eräs tyttö sävähtikin sitä ajatusta, että hevonen on ihmisen palvelija. Siitä ihmisellä onkin opittavaa, että hevonen palvelee nöyrästi ja parhaansa mukaan, eikä vaadi muuta osakseen kuin kunnioitusta ja huolenpitoa. (Pohjola, Susanne, henkilökohtainen tiedonanto 31.10. 2009)

Hevosaiheiset tunnekortit olivat tallinomistajan mielestä oiva keskustelun avaaja, joskin ne olivat yksinkertaiset ja mustavalkoiset. Tallinomistajan mukaan niistä voi varsinkin pidemmissä asiakassuhteissa poikia syviä keskusteluja, kun lapsi uskaltaa kertoa enemmän ja saa samalla peilata muiden mielipiteitä omaan ajatteluunsa. (Pohjola, Susanne, henkilökohtainen tiedonanto 31.10. 2009)

Tallinomistaja kertoi että hengellisyys näkyy työssä, jos sen vain antaa näkyä ja että hengellinen ulottuvuus auttaa ryhmäläisiä.

Itsestään on osattava pitää huolta ja sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajana on opittava tuntemaan itseään ja löydettävä oma tyyli tehdä työtä. Itsetuntemus, avoin sekä oppiva asenne auttavat rentoutumaan työskentelyssä. (Pohjola, Susanne, henkilökohtainen tiedonanto 31.10. 2009)

Eniten palautetta tuli erityisnuorisotyönohjaajalta ja tallinomistajalta. Tytöiltä saatu palaute olisi voinut olla runsaampaa, jotta voitaisiin arvioida syvemmin Helmi-hevostelun merkityksiä heille. Toisaalta ottaen huomion produktion lyhytkestoisen luonteen, ei ollut kohtuullista pyytää heiltä enempää palautetta.

8. YHTEENVETOA JA POHDINTAA PRODUKTIOSTA

Tampuuri -tallilla järjestettävät toimintapäivät olivat luonteeltaan sosiaalista syrjäytymistä ehkäisevää toimintaa. Toimintapäivät antoivat nuorille esimerkin terveestä harrastusmuodosta, uusia elämyksiä ja tukea heidän sosiaalisten taitojensa kehittämiseen. Osallistuminen tallilla tehtäviin pieniin töihin ja kaikenlainen hevosten kanssa puuhailu auttoi nuoria tulemaan yhä enemmän tutuiksi keskenään ja kehittämään yhteistyötaitoja

Helmi-hevostelun perusteella voidaan todeta, että talliympäristössä toimiminen on hyvä paikka diakoniselle kohtaamiselle. Tekemisen yhteydessä tutustuminen on helpompaa ja keskustelu vapaata. Aikuisen läsnäololla ja heidän lapsia ohjaavalla otteella oli merkitystä ja sopivasti kannustamalla arkakin nuori uskaltautui ulos kuorestaan eläintä silittämään. Kristillisestä näkökulmasta lähimmäisenrakkautta ja suhde Jumalaan saivat uusia ulottuvuuksia talliympäristössä, missä kaupungin äänet hiljenivät ja Jumala puhui luonnon kautta ihmisille.

Produktio oli kokeilu jokaiselle siinä mukana olevalle osapuolelle. Helmi-hevostelun päätavoite oli, että jokainen tyttö tulisi nähdyksi, kohdatuksi ja kuulluksi. Tämä tavoite toteutui hyvin saamani palautteen perusteella. Myös muut tavoitteet: elämyksellisyys, toiminnallisuus, sekä yhteisöllisyys toteutuivat toiminnassa kohtuullisen hyvin. Tallilla asioita tehtiin yhdessä ja tytöt saivat osallistua niin paljon kuin halusivat. Uusi askellaji, hevosrotu ja terapiavyö olivat elämyksellisiä tekijöitä niillekin, jotka olivat ennen käyneet talleilla. Yhteisöllisyyden kokemuksesta voidaan puhua lähinnä talliyhteisöön tutustumisena ja seurakunnan työntekijöiden läsnäolona tallilla. Varhaisnuorten kohtaaminen oli antoisaa, koska olin jo unohtanut millaisessa elämäntilanteessa siinä iässä ollaan. Pysin olemaan kohtaamisessa aito ja välitön, ja osoittamaan lähimmäisenrakkautta jokaiselle produktioon osallistujalle.

Itselleni opinnäytetyö tarjosi hyvät mahdollisuudet kehittävään työtöteeseen, sekä toimintapäivien organisoimiseen ja käytännön toteutuksen harjoitteluun.

Yhteistyö tallin ja seurakunnan erityisnuorisotyönohjaajan välillä opetti tiedonkulun merkitystä produktiossa. Mielestäni suunnittelu tapahtuu parhaiten tapaamalla yhteistyötaho kasvotusten.

Opinnäytetyössä aiheen rajaaminen oli haasteellista, vaikka aluksi näytti siltä, että materiaalia sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta oli vähän. Kirjallisessa työssäni olen käsitellyt keskeistä teoriaa sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. Teorian pohjalta olen pyrkinyt säilyttämään Helmi-hevostelussa sen tavoitteellisuuden ja luonteen, mihin sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa pyritään. Tekstissä olen pyrkinyt selkeyteen ja johdonmukaisuuteen, joskin Helmi-hevostelun ja palautteen kuvaamisen yhteydessä teksti on tarkoituksella runsaampaa sen ymmärtämisen helpottamiseksi.

Produktiossa oli kaksi toimintapäivää, jotta niitä voitaisiin arvioida ja verrata paremmin toisiinsa. Osallistujia oli molemmissa toimintapäivissä kaksi. Alussa ajattelimme tallinomistajan kanssa, että oli harmillista kun koko ryhmä ei tullut paikalle. Päädyimme kuitenkin siihen, että koska kyse on aloittelijoista, ohjaus vaatii paljon huomiota ja siksi oli hyvä että osallistujia oli vain kaksi kerrallaan. Kynnystä tyttöjen osallistumiseen olisi voinut ehkä madaltaa lisää käymällä Helmi-ryhmän tapaamisissa useamman kerran ennen hevostoimintapäivää. Ottaen huomioon myös erityisnuorisotyön luonteen, josta erityisnuorisotyönohjaaja kertoi palautteessaan (ks. tämä teos s. 32-33), vika ei ollut välttämättä toimintaa toteuttavassa tahossa. Toimintapäivien pituus oli kolme tuntia, mikä tuntui sopivalta ajalta siksi, että tallilla käydessä yleensä menee vähintään tämä aika ja myös sillä on merkitystä että jaksaa keskittyä hyvin koko ajan. Molemmissa toimintapäivissä tytöt keskittyivät hienosti ja pysyivät rauhallisina. Talliympäristö siis rauhoitti tyttöjä vaikka osa heistä muuten oli riehakkaita.

Ikäryhmänä kuudesluokkalaiset olivat mielestäni otollinen kohderyhmä. Tässä ikävaiheessa lapsella saattaa olla jo ongelmia ja hän etsii itseään, sekä omaa arvoaan maailmassa. Lapsen asenteisiin pystyy vielä vaikuttamaan ja tukemaan itsetuntoa, kun tämä ei ole rakentanut piinkovaa kuorta ympärilleen.

Erityisnuoren identiteetin muotoutumista on syytä tukea monenlaisin keinoin, jotta välttyttäisiin syrjäytymiseltä ja muilta ongelmilta. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan avulla lasta ja nuorta voidaan auttaa ehyempään elämään niin ihmis- kuin hevosvoiminkin. Diakonisen näkökulman rikkaus on siinä, että Jumala pitää huolta luoduistaan ja uskon tuoma näkökulma luo pysyvän pohjan kohtaamiselle. Toimintapäivissä tytöt saivat onnistumisen kokemuksia, ja saivat osakseen huolenpitoa ja lähimmäisenrakkautta; aitoa kohtaamista, josta iloksemme saimmekin palautetta tytöiltä itseltään.

Opinnäytetyöstä voi olla hyötyä jatkossa Tampuuri-tallille, koska se on kehittyvä, nuori talliyhteisö, jolla on hyvät puitteet alkaa järjestämään sosiaalipedagogista hevostoimintaa esimerkiksi pienryhmille. Toistaiseksi Tampuuri-tallilla ei ole vielä säännöllistä, järjestettyä toimintaa ulkopuolisille.

Seurakunta on jatkuvasti kehittyvä yhteisö, joka etsii uusia toimintamenetelmiä ja voi hyödyntää opinnäytetyötä ideana uuteen yhteistyön mahdollisuuteen. Sosiaalipedagogista hevostoimintaa voitaisiin kokeilla myös laajemmin seurakunnan työmuodoissa, esimerkiksi perhetyössä leireinä tai pitkäjänteisempänä yhteistyönä. Mahdollisuudet menetelmän toteuttamiseen riippuvat luonnollisesti siitä, sijaitseeko seurakunnan läheisyydessä sosiaalipedagogista hevostoimintaa harjoittavaa hevostallia, jonka kanssa yhteistyön voisi aloittaa. Hevostoimintaan mukaan lähteminen vaatii seurakunnalta avointa asennetta ja kokeiluhalukkuutta.

Tallin ja seurakunnan välistä yhteistyötä, sekä sosiaalipedagogista hevostoimintaa voidaan hyödyntää seurakunnan menetelmänä jatkossakin erityisnuorisotyössä. Kehitysehdotukseni on, että seurakunnan työntekijä voisi olla mukana hevostalleilla turvaa antavana aikuisena, jonka kanssa on mahdollisuus keskustella asioista. Tämä tietysti edellyttäisi työntekijältä aikaa ja jonkin asteista innostusta hevosiin, että ymmärtäisi nuoren "heppahöperyyttä". Todella monet tytöt viettävät runsaasti aikaa hevostalleilla ja siksi seurakunnan työntekijä voisikin oma-aloitteisesti mennä heitä sinne tapaamaan. Tämä osoittaisi nuorille sen, että seurakunta välittää heistä ja että kristinusko on lähellä arkea; siten myös osa ihmisen harrastuksia. Tällainen kohtaaminen voisi

olla osa kirkon jalkautumista kansalaisten keskuuteen. Samalla kirkon muusta toiminnasta voisi tiedottaa nuorille ja ehkä kynnys tulla kirkkoon madaltuisi, kun seurakunnan työntekijä on ensin uskaltanut lähteä kirkkorakennuksen ulkopuolelle.

Opinnäytetyön tekeminen innoitti minua alusta alkaen syvästi, koska halusin että sillä olisi todellista merkitystä. Sitouduin koko sydämeistäni siihen mitä tein, koska halusin tarjota erityisnuorille elämyksen, jossa he saisivat osakseen edes pienen ajan sitä rakkautta ja välittämistä, jota he eivät ehkä ole saaneet tarpeeksi kokea. Kaiken kaikkiaan produktiosta jäi hyvä mieli kaikille siinä mukana olleille, myös itselleni.

LÄHTEET

- Bell, J. 1999. Doing Your Research Project – A guide for first-time researchers in education and social science. 3. painos. Maidenhead, Philadelphia: Open University Press.
- Grau, T. Pihlavan verkostotyöntekijä.
Henkilökohtainen tiedonanto 4.10.2009.
Kyselylomakehaastattelu 4.10.2009.
- Hannonen, M. Erytisnuorisotyönohjaaja, Porin ev.lut seurakuntayhtymä, Yhteisen seurakuntatyön keskus.
Henkilökohtainen tiedonanto 19.5.2009.
Henkilökohtainen tiedonanto 4. & 18.10.2009.
Kyselylomakehaastattelu 4.10.2009.
Kyselylomakehaastattelu 18.10.2009.
- Hannonen, M. & Grau, T. 2009. Helmi -ryhmä Pihlavan koululla -esite.
- Heino, T. Lama voi synnyttää uusia toimintamuotoja seurakuntiin. Kirkon töissä – Kirkon alojen ammattijärjestö SVTL ry:n jäsenlehti 2/2009.
- Hämäläinen, J. 1999. Johdatus sosiaalipedagogiikkaan. Kuopion yliopisto, Koulutus- ja kehittämiskeskus - avoin yliopisto.
- Ketola, J. 2008. Menetyksistä mahdollisuuksiin - Perhehoitoa lasten ja vanhemmuuden tueksi. PS-kustannus. WS Bookwell Oy - Juva 2008.
- Kuokkanen, R., Kiviranta, M., Määttänen, J. & Ockenström, L. 2007. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Juvenes Print Oy - Tampere.
- Okulov, S. & Koukkari, K. 2005. Ratsastuspedagogiikasta sosiaalipedagogiseksi hevostoiminnaksi – sosiaalipedagogisen hevostoiminnan perusteet ja sovellukset täydennys koulutuksen kokemuksina.
- Peltomäki, M. 2007. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan mahdollisuudet nuorten sosiaalisen kasvun tukemisessa. Nuorisokasvatuksen pro gradu -tutkielma. Kuopion yliopisto. Sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos.

- Peltonen, H. 2008. Hevonen kasvattaa oikeudenmukaisesti. Dialogi 6/2008, ss. 4-8.
- Piitulainen, J. 1981. Teoksessa: Suomen evankelisluterilaisen kirkon virsikirja. Hyväksytty kirkolliskokouksessa 13.helmikuuta 1986. Kirkkopalvelut, Suomen sisälähetysseura. Kirjapaino Raamattutalo Oy – Pieksämäki 2000.
- Pohjola, Susanne. Yrittäjä, Talli-Tampuri. Henkilökohtainen tiedonanto 31.10.2009.
- Pärnä, K. 2004. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta sosiaalityön menetelmänä käytöshäiriöisten nuorten sosiaalisessa kuntoutuksessa. Sosiaalityön pro gradu -tutkielma. Kuopion yliopisto: Sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Rampa, M. 2009. Hevonen ei syrji ketään. Uusi Pori Nro 22, 3.6.2009, s.8.
- Saastamoinen, K. 2007. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan mahdollisuudet psykososiaalisen toimintakyvyn tukemisessa. Sosiaalipedagogiikan pro gradu –tutkielma. Kuopion yliopisto: Sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos.
- Soukka, M. 2007. ”Sosiaalipedagoginen hevostoiminta – mitä ja kenelle tarkoitettua toimintaa?” Pilke 1/2007, ss. 8-9.
- Suomen evankelisluterilaisen kirkon keskushallinto, sarja C2007:3. ”Läsnäolon nuorisotyö” Suomen evankelisluterilaisen kirkon erityisnuorisotyön missio, visio ja strategia 2015.
- Terävä, A. 2009. Hevosaiheiset tunnekortit.
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. 1.-2. painos. Gummerus Kirjapaino Oy – Jyväskylä 2004.

Internetlähteet

INTERNET 1. Crystal Peaks Youth Ranch. Viitattu 4.1.2010

<http://www.crystalpeaksyouthranch.org/AboutUs/General+Info/default.aspx>

INTERNET 2. Metsäkylän Ratsastuskeskus Oy 2009. Viitattu 28.1.2010

<http://www.freewebs.com/metsakylantalli/tunnit.htm>

INTERNET 3. Suomen Ratsastuspedagogit ry. Viitattu 28.1.2009

<http://www.hevostoiminta.net/>

INTERNET 4. Ypäjän hevosopisto. Viitattu 28.1.2009

http://www.hevosopisto.fi/index.phtml?page_id=123583&navi_id=123583&

LIITTEET

LIITE 1: Kutsu

KUTSU SINULLE HELMI-KERHOLAINEN!

TOIVOTAMME SINUT Tervetulleeksi tutustumaan hevosiimme ja tallimme toimintaan. Järjestämme Helmi-Kerholaisille kaksi erilaista ja elämyksellistä toimintapäivää hevosten ja hevosharrastuksen parissa. Toimintapäivien suunnittelu ja toteutus on osa opintojamme Kuopion Yliopistossa sekä Diakonia-ammattikorkeakoulu Porin toimipisteessä.

Tallimme sijaitsee Tuorsniemessä, noin seitsemän kilometrin päässä Porin keskustasta. Tallimme toimii sosiaalipedagogisen hevostoiminnan viitekehyksen pohjalta. Tallillamme asustaa viisi hevosta sekä tietenkin tallikissa ahmatti!

TUTUSTUMISPÄIVIÄ TALLILLE TEHDÄÄN SEURAAVASTI:

4.10.2009 KLO 15-18

18.10.2009 KLO 15-18

Kuljetuksista vastaa Porin seurakuntayhtymä. Lähtö- ja paluupaikkana toimii kirkko. Matkaan lähdemme kumpankin päivänä klo 14.15

Päivien aikana tutustumme ja toimimme osana talliyhteisöä: tutustumme tallin asukkaisiin ja hoidamme heitä. Mukaan toimintapäiviin tarvitset kumisaappaat sekä lämpimät ja sään mukaiset vaatteet, joissa on hyvä olla ja liikkua!

Mitä on sosiaalipedagoginen hevostoiminta?

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on ennaltaehkäisevä ja korjaava sosiaalisen kuntoutuksen menetelmä kaiken ikäisten ihmisten syrjäytymisen ehkäisyssä. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tavoitteena on ihmisen sosiaalisen kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen. Talli toimii kasvatuksellisenä yhteisönä, ja toiminta tähtää sen toimijoiden kasvun tukemiseen. Toiminta hevosten parissa on yhteisöllistä, kokonaisvaltaista, vuorovaikutuksellista, elämyksellistä ja osallistavaa toimintaa.

SYDÄMELLISESTI Tervetuloa ja tallilla tavataan!

Talli Tampuurin omistaja

Niina Hyytinen, sosionomi
diakoniopiskelija,
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Länsi, Porin toimipaikka

LIITE 2: Osallistumiskaavake

TUTKIMUSLUPA OPINNÄYTETYÖTÄ VARTEN
(LAPSEN HUOLTAJA TÄYTTÄÄ)

Hevostoimintapäivät ovat osa Tampuuri-tallin omistajan ja Niina Hyytisen opinnäytetöitä. Tämä tarkoittaa sitä, että molempien Helmi -hevostelupäivien lopuksi pyydämme lapsilta palautetta päivän kulusta keskustellen ja arvioimme siten sosiaalipedagogisen hevostoiminnan soveltuvuutta seurakunnan toimintamenetelmänä.

Pyydämme Teitä ystävällisesti vastaamaan alla oleviin kysymyksiin ja laittamaan lupalapun lapsen mukaan kun hän osallistuu ensimmäiseen hevostoimintapäivään.

Saako lapsesi osallistua opinnäytetyönä tehtävään hevostoimintapäivään?

Kyllä

Ei

Saako lapsestasi ottaa hevostoimintapäivän aikana valokuvia?

Ei, en halua että lapseni on valokuvissa

Kyllä, lapsestani saa ottaa valokuvia

Valokuvia voi käyttää:

opinnäytetyössä ja sen esitystilaisuudessa

lehtiartikkelissa

Helmi-kerhoon jokaiselle kuva muistoksi hevostoimintapäivästä

Huoltajan allekirjoitus

**(OTA MUKAAN TÄYTETTYNÄ
HELMIHEVOSTELUUN!)**

4. Vertaile ensimmäistä ja toista toimintapäivää. Oliko toimintapäivissä mielestäsi eroa?

5. Arvioi Helmi-hevostelupäivien merkityksellisyyttä Helmi-ryhmälle ja sen jäsenille.

6. Antoiko hevostoimintapäivät sinulle työntekijänä jotain uutta?

7. Mitä mieltä olet talliyhteisöstä sosiaalisena ympäristönä? Millaiset puitteet se tarjoaa kristilliseen toimintaan?

8. Arvioi sosiaalipedagogisen hevostoiminnan käyttökelpoisuutta seurakunnan erityisnuorisotyön menetelmänä. Voisiko menetelmää käyttää mahdollisesti muualla seurakuntatyössä, kuten esimerkiksi perhetyössä?

9. Miten muuten sosiaalipedagogista hevostoimintaa voisi hyödyntää sosiaalialalla

10. Vapaa palaute